

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

نسخه ۱

خورشید
بیمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خورشید پنهان

نویسنده:

سید مجید نبوی

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	خورشید پنهان
۹	مشخصات کتاب
۹	مقدمه
۱۰	درس اول
۱۰	لزوم شناخت امام زمان علیه السلام
۱۰	اکنون می‌دانیم
۱۱	پرسش های درس اول:
۱۱	درس دوم
۱۱	منجی در قرآن و دیگر کتب آسمانی
۱۲	اکنون می‌دانیم
۱۲	پرسش های درس دوم
۱۲	درس سوم
۱۲	امام مهدی علیه السلام در روایات
۱۳	اکنون می‌دانیم
۱۳	پرسش های درس سوم:
۱۳	درس چهارم
۱۳	آشنائی
۱۴	اکنون می‌دانیم
۱۵	پرسش های درس چهارم:
۱۵	درس پنجم
۱۵	ولادت
۱۶	اکنون می‌دانیم

۱۶	پرسش های درس پنجم
۱۷	درس ششم
۱۷	امامت امام مهدی علیه السلام
۱۷	اکنون می دانیم
۱۸	پرسش های درس ششم
۱۸	درس هفتم
۱۸	برخی از فضائل امام مهدی علیه السلام
۱۹	اکنون می دانیم
۱۹	پرسش های درس هفتم
۱۹	درس هشتم
۱۹	طول عمر
۲۰	اکنون می دانیم
۲۰	پرسش های درس هشتم:
۲۰	درس نهم
۲۰	غیبت
۲۱	اکنون می دانیم
۲۱	اشاره
۲۱	پرسش های درس نهم
۲۱	درس دهم
۲۱	انتظار
۲۲	اکنون می دانیم:
۲۳	پرسش های درس دهم:
۲۳	درس یازدهم
۲۳	وظایف ما در عصر غیبت

۲۴ اکنون می‌دانیم
۲۴ پرسش های درس یازدهم
۲۴ درس دوازدهم
۲۴ حقوق امام مهدی علیه السلام بر ما
۲۵ اکنون می‌دانیم
۲۵ پرسش های درس دوازدهم
۲۵ درس سیزدهم
۲۵ نشانه‌های ظهور
۲۶ اکنون می‌دانیم
۲۷ پرسش‌های درس سیزدهم
۲۷ درس چهاردهم
۲۷ ظهور
۲۸ اکنون میدانیم
۲۸ پرسش های درس چهاردهم
۲۸ درس پانزدهم
۲۸ حکومت
۲۹ اکنون می‌دانیم
۲۹ پرسش‌های درس پانزدهم
۲۹ درس شانزدهم
۲۹ یاران حضرت
۳۱ اکنون می‌دانیم
۳۱ پرسش های درس شانزدهم
۳۱ درس هفدهم
۳۱ رجعت

- ۳۲ اکنون می‌دانیم
- ۳۲ پرسش‌های درس هفدهم:
- ۳۲ درس هجدهم
- ۳۲ پیام‌ها
- ۳۳ اکنون می‌دانیم
- ۳۴ پرسش‌های درس هجدهم
- ۳۴ پاورقی‌ها
- ۳۷ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

خورشید پنهان

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: خورشید پنهان/مؤلف: سید مجید نبوی مشخصات نشر: اصفهان/مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان. ۱۳۸۶
مشخصات ظاهری: ص ۲۴۸ فروست: (مجموعه‌ای از گفتارها: درباره حضرت مهدی (عج)) وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی
قبلی یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۳۶ - ۳۰۷؛ همچنین به صورت زیرنویس

مقدمه

زمین هیچگاه از حجت خالی نبوده است. همه‌ی مردم، در هر زمانی، با حجتی از حجت‌های الهی سر و کار داشته‌اند. روز قیامت هم هر امتی به دنبال حجت خدا در عصر خودش خواهد رفت. این حقیقتی است که قرآن کریم به ما آموخته است: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ» (۱) (روز قیامت) روزی است که هر امتی را به امامش فرا می‌خوانیم. اکنون تمام سخن در این است که اگر امام زمان خود را وجود مقدس حضرت حجت بن الحسن عسکری - ارواحنا له الفداء - بدانیم و مطیع بی چون و چرای این ولی معصوم خدا باشیم، امید می‌رود که در قیامت، همراه آن بزرگوار باشیم. و نتیجتاً ما هم همراه با ایشان به بهشت برویم. اگر به همین مقدار که در دل، دوستدار امام زمانمان باشیم و به زبان، دعا گوی آن امام والامقام؛ همین قدر که وجود ایشان را احق بر خود بدانیم و از اعماق وجودمان بگویم: «جانمان به قربانت!» بس است. همین قدر که دلسوزانه با امام زمان خود اینچنین سخن بگویم، کفایت می‌کند؛ حتی اگر ندانیم که امام زمان علیه السلام: - پدر بزرگوارش که بود؛ - مادرش چه نام و چه سرگذشتی داشته است؛ - در کجا و چگونه به دنیا آمده است؛ - چرا از دید مردم پنهان شده است؛ - این پنهانی در چند مرحله صورت گرفته است؛ - و... اگر ما با همان اعتقاد مختصر هم از دنیا برویم، امید می‌رود که اهل نجات باشیم و مشمول این کلام نبوی نشویم که فرمود: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً». اگر شما به همین مقدار هم معرفت دارید، گوارای وجودتان باد! آفرین بر شما که در راه نجات قدم نهاده‌اید. از خداوند متعال می‌خواهیم که ما و شما را بر این اعتقاد، راسخ و ثابت قدم بدارد و بر همین باور بمیراند. نکند این جایگاه را بر احدی دیگر قائل شویم! چنین جایگاهی منحصرأ به وجود مقدس یگانه‌ی دوران، حجت عصر، امام زمان، حضرت بقیه الله - که درود خدا بر او باد - اختصاص دارد و بس! در این مجموعه سعی شده: ۱. مطالب کتاب با ترتیبی منطقی تنظیم گردد. ۲. کوشیده‌ایم تا می‌توانیم از عباراتی روشن و ساده استفاده کنیم و از بکار گرفتن اصطلاحات پیچیده و عبارات دشوار پرهیز کنیم و نیز زود یابی مطالب را فدای پیرایه‌های ادبی نسازیم. ۳. سعی کرده‌ایم برای اثبات مطالب، از دلیل‌های متقن و نسبتاً روشن بهره بگیریم و از انباشتن دلایل متعدد و احیاناً سست پرهیزیم. ۴. مبنای تمام درس‌ها آیات قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام است. ۵. چون این کتاب برای تدریس در سطح یک در نظر گرفته شده کوشیده‌ایم از توضیحات اضافی که موجب خستگی دانش پژوه می‌شود اجتناب کرده و ایجاز مطلوب را رعایت کنیم. ۶. محتوای کتاب به صورت درس‌های جداگانه، تقسیم و به طور متوسط، خوراک یک جلسه در یک درس گنجانیده شده است. ۷. در پایان هر درسی با عبارت «اکنون می‌دانیم» نتیجه‌گیری شده تا کمک شایانی به بهتر آموختن باشد. ۸. در پایان هر بخش، سؤالاتی مطرح شده تا هم برای استاد و هم برای دانشجو برای امتحانات و مسابقات و... راحت‌تر باشد. ۹. این کتاب در ۱۸ درس تنظیم شده است. ۱۰. بی شک این کتاب نیز خالی از نقاط ضعف نخواهد بود و امیدواریم با استفاده از انتقادات و پیشنهادات اساتید محترم، در چاپ‌های بعدی اصلاح شود. به امید این که این خدمت کوچک در پیشگاه مقدس حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه و عجل الله تعالی فرجه - مورد قبول واقع شود و ثواب آن به روح پدرم مداح با اخلاص اهل البیت علیهم السلام مرحوم حاج سید ابوالقاسم نبوی و روح برادرم مرحوم سید مهدی نبوی برسد. صَلَّى

اللَّهُ عَلَيَّكَ يَا وَلِيَّ الْعَصِيرِ، أَدْرِكْنَا. چه نیکوست که در آغاز هر درس، به همین نحو، به امام زمان خود عرض ادب کنیم. رمضان المبارک ۱۴۲۸ (هق)، مهرماه ۱۳۸۶ (ه.ش). سید مجید نبوی

درس اول

لزوم شناخت امام زمان علیه السلام

«يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ» (۲) روزی که هر گروه از مردم را با پیشوایشان می‌خوانیم. هر انسان خردمندی، شناخت خدای بزرگ و آشنایی با فرستادگان او را بر خود لازم می‌بیند. نیز باید پس از شناخت حق - تعالی - و اعتقاد به همه‌ی فرستادگان او، حجت زمان خویش را بشناسد و بر امامتش گردن نهد. بنابراین، بعد از توحید و نبوت، اعتقاد به امامت بر همگان لازم و شناخت امام هر زمان بر مردم آن روزگار واجب است. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله در روایتی که علمای شیعه (۳) و سنی (۴) آن را نقل کرده‌اند، فرموده‌اند: «مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً». هر که بمیرد و امام زمان خود را نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است. جاهلیت ایام قبل از اسلام را گویند که مالا مال از گمراهی و انحراف بوده است. اگر کسی توحید و نبوت و قرآن را قبول داشته باشد و به اعمال دینی خود عمل کند و تنها نقص او نا آشنایی با امام زمان خویش باشد و در این حال بمیرد، در حقیقت، نا مسلمان مرده است و گمراهی تلقی می‌شود. پس شرط بهره مندی از اعتقاد به توحید و نبوت و لازمه‌ی سودمند بودن عبادات و تقوا، این است که نسبت به امام زمان خویش معرفت داشته باشد. به عنوان مثال، شناخت حضرت صادق علیه السلام بر مردم روزگار ایشان واجب بود؛ به طوری که بدون این شناخت دینشان ناقص می‌شد. امام این زمان، آخرین حجت الهی، حضرت مهدی علیه السلام است و شناخت آن حضرت بر همه‌ی ما واجب می‌باشد. یعنی، بر مردم این زمان، علاوه بر اعتقاد به توحید و نبوت و پذیرفتن همه‌ی امامان قبل، شناخت حضرت مهدی علیه السلام و آشنایی با آن حجت خداوندی لازم و ضروری است. حضرت رضا علیه السلام در سفر تاریخی خود به توس، از نیشابور عبور فرمود. دانشمندان و مردم این شهر که عموماً سنی مذهب بودند - به استقبال موبک امام آمدند و از آن حضرت خواستند حدیثی روایت کند. حضرت رضا علیه السلام از پدران خویش، نقل کردند که رسول خدا صلی الله علیه وآله فرمودند: خدای بزرگ فرموده است: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي مَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ عَذَابِي» لا اله الا الله (باور توحید) دژ مستحکم من است، پس هر کس در این دژ وارد شود، از عذاب من در امان خواهد بود. از این رو، آن که به توحید معتقد باشد، در عذاب دوزخ نخواهد بود. سنّیان که با شنیدن این سخن مسرور شده بودند، راه امام را گشودند تا آن حضرت مسیر خویش را دنبال کنند. چند گام بعد، امام علیه السلام سر از کجاوه بیرون آوردند و افزودند: «بَشُرُوهَا وَأَنَا مِنْ شُرُوهَا» (۵) اعتقاد به توحید و در نتیجه رهایی از عذاب جهنم شرطهایی دارد و من، یکی از آن شرطهايم. اکنون در روزگار ما، معرفت امام زمان علیه السلام و اعتقاد به امامت آن پیشوای آسمانی، شرط ایمان کامل و راه نجات از عذاب الهی است. در درس های آینده با بعضی از ویژگی های امام زمان علیه السلام آشنا می‌شویم و حداقل معرفت ضروری را درباره‌ی آن حضرت با استناد به قرآن و روایات فرا می‌گیریم. امید است که خداوند قلب ما را از معرفت و محبت اهل بیت علیهم السلام و امام زمان علیه السلام لبریز سازد و ما را با همین اعتقاد از این جهان به سرای دیگر برد؛ تا در آن روز که هر کس را با امامش می‌خوانند، ما نیز در پی امام خویش باشیم.

اکنون می‌دانیم

۱. همانگونه که وظیفه داریم خدا و رسول را بشناسیم، موظفیم امام زمان خود را نیز بشناسیم. ۲. اگر امام زمان را نشناسیم و بمیریم،

به مرگ جاهلیت از دنیا رفته ایم که سراسر کفر و شرک و گمراهی است. ۳. حدیث سلسله الذهب را نیز دانستیم و نتیجه گرفتیم که بدون معرفت امام زمان علیه السلام ایمان ما کامل نخواهد بود.

پرسش های درس اول:

۱. اگر امام زمان خود را شناسیم، چه می‌شود؟ ۲. داستان امام رضا علیه السلام و سلسله الذهب را تعریف کنید؟ ۳. شناخت امام زمان علیه السلام بر چه کسانی لازم است؟ ۴. از آیهی «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ» چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟

درس دوم

منجی در قرآن و دیگر کتب آسمانی

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» (۶) ما پس از ذکر (تورات یا همه‌ی کتاب های آسمانی) در زبور نیز نوشتیم که زمین را بندگان صالح من به ارث خواهند برد. اعتقاد به پیامبر خاتم صلی الله علیه وآله و انتظار ظهور منجی، ویژه ما مسلمان ها نیست. بشارت به نبوت رسول خدا و امامت ائمه ی هدی علیهم السلام و مژده‌ی ظهور نجات بخش، در همه‌ی کتب آسمانی قبل بوده است و پیامبر و مؤمنان امت پیشین به آن اعتقاد داشته‌اند. همه‌ی مفسران شیعه و برخی از نویسندگان سنی، عبارت عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ را در آیه ی فوق، مربوط به حضرت مهدی علیه السلام می‌دانند. (۷) بر اساس این آیه ی شریفه، بشارت ظهور و دولت جهانی حضرت مهدی علیه السلام در کتاب زبور حضرت داود علیه السلام و در دیگر کتب آسمانی آمده است و مؤمنان امت های قبل با این واقعیت آشنا بوده‌اند. با وجود تحریف کتب آسمانی قبل، خوشبختانه هنوز آثاری از این بشارت‌ها باقی مانده است. (۸) هنگامی که مژده‌ی ظهور آن حضرت، زینت بخش کتاب‌های آسمانی ادیان گذشته بوده است، آیا قرآن می‌تواند از این بشارت خالی باشد؟ در قرآن کریم، بشارت به ظهور حضرت مهدی علیه السلام فراوان ذکر شده است. دانشمند بزرگ شیعه در قرن یازدهم، علامه سید هاشم بحرانی، در کتاب ارجمند خویش، الْمَحْجِزَةُ فِي مَا نَزَلَ فِي الْقَائِمِ الْحُجَّهِ، صد و بیست آیه را از قرآن، مربوط به حضرت مهدی علیه السلام می‌دانند (۹) و با ذکر روایاتی، سخن خویش را به اثبات رسانیده است. یکی از دانشمندان معاصر، تعداد این آیات را تا دویست و شصت و پنج شماره کرده است (۱۰)، در حالی که هنوز آیاتی را می‌توان یافت که جای آن‌ها در این گونه آثار خالی است. این آیات فراوان، بیانگر اهمیت و جایگاه اعتقاد به مهدویت است. در روایاتی که در تفسیر این آیات آمده است، اصل ظهور و غیبت آن حضرت، اهداف حکومت ایشان، خصوصیات و حوادث عصر غیبت و ظهور، صفات یاران، اندیشه و اقدامات دشمنان، وظایف ما در برابر آن حضرت و ... طرح گردیده است. تفسیر یا تأویل آیات مورد نظر به حضرت مهدی علیه السلام و ابعاد گوناگون نهضت آن حضرت، مخصوص شیعه نیست. دانشمندان سنی نیز در تفاسیر و آثار خویش، دلالت بسیاری از آنها را بر حضرت مهدی علیه السلام پذیرفته‌اند. یکی از این دانشمندان شیخ سلیمان قندوزی حنفی (۱۲۹۴ هـ) است. او در جلد سوم کتاب «ینایع الموده»، بابی را به بحث «مهدویت در قرآن» اختصاص داده و در آن پنجاه و پنج آیه را از قرآن در شأن حضرت مهدی علیه السلام دانسته است. پایان بخش این گفتار، نقل دو آیه از آیاتی است که شیعه و سنی، آنها را به قیام حضرت بقیه الله علیه السلام تفسیر کرده‌اند: ۱. خدای متعال در وصف ظهور و حکومت حضرت مهدی علیه السلام می‌فرماید: «وَأُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» (۱۱) و ما می‌خواهیم که بر ضعیف نگه داشته شدگان در زمین، منت نهیم و آنها را به پیشوایی برسانیم و وارث (زمین) گردانیم. مفسران، منظور از «کسانی را که وارث گذشته‌گان بوده، به پیشوایی می‌رسند» امام مهدی علیه السلام دانسته‌اند. (۱۲) ۲. خدای بزرگ درباره‌ی قیام و مبارزات پیروز

آن حضرت علیه السلام می‌فرماید: «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلَّهُ لِلَّهِ» (۱۳...) و با آنها بجنگید تا آن که فتنه‌ای بر جای نماند و دین یکسره، از آن خدا گردد. بنابر تفاسیر شیعه (۱۴) و برخی کتب اهل سنت، (۱۵) این پیکار و نتیجه‌ی آن - که از بین رفتن همه‌ی فتنه‌ها و گمراهی‌هاست - در عصر ظهور امام مهدی علیه السلام محقق خواهد شد. به امید آن که خداوند بزرگ، ظهور موعود همه‌ی ادیان، حضرت مهدی علیه السلام را نزدیک فرماید.

اکنون می‌دانیم

۱. همه‌ی ادیان به ظهور موعود آسمانی بشارت داده‌اند. ۲. مفسران شیعه و سنی «عبادی الصالحون» را به حضرت مهدی علیه السلام و یاران آن حضرت تفسیر کرده‌اند. ۳. سید هاشم بحرانی صد و بیست آیه و شیخ سلیمان قندوزی پنجاه آیه در شأن حضرت مهدی علیه السلام در کتاب‌های خود گرد آوری کرده‌اند. ۴. آیه‌ی ۵ سوره‌ی قصص، بنا بر تفاسیر شیعه و سنی، به ظهور و قیام حضرت مهدی علیه السلام اشاره می‌کند.

پرسش‌های درس دوم

۱. کدام دانشمند شیعه توانسته است تا صد و بیست آیه در مورد موعود بیابد؟ ۲. یک آیه از قرآن ذکر کنید که اشاره به بشارت ظهور منجی در کتب پیشینیان داشته باشد. ۳. کدام دانشمند سنی با اختصاص یک فصل از کتاب خود پنجاه و پنج آیه را در شأن حضرت مهدی علیه السلام دانسته است؟ ۴. پیکاری که همه‌ی فتنه‌ها و فسادها را از بین می‌برد، کدام است؟ ۵. آن که پیشوای آینده است و وارث گذشتگان، چه کسی است؟

درس سوم

امام مهدی علیه السلام در روایات

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: «أُبَشِّرُكُمْ بِالْمُهْدِيِّ يُبْعَثُ فِي أُمَّتِي عَلَى اخْتِلافِ مِنَ النَّاسِ وَ زَلْزَالٍ». (۱۶) شما را به ظهور حضرت مهدی مژده می‌دهم. او در میان امت من برانگیخته می‌شود؛ در روزگاری که مردم در اختلاف و لغزش همراه با ترس و اضطرابند. روایاتی که در بشارت به ظهور و ویژگی امام مهدی علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و دیگر معصومان علیهم السلام نقل شده، آن قدر زیاد است که به جرئت می‌توان گفت، به جز امیرالمؤمنین علیه السلام درباره‌ی هیچ معصومی این تعداد حدیث بیان نشده است. کثرت این بشارات و قطعیت آنها به اندازه‌ای بوده است که برخی از اصحاب ائمه قبل علیهم السلام ده‌ها سال قبل از میلاد حضرت مهدی علیه السلام درباره‌ی غیبت و ظهور آن حضرت، کتاب‌هایی تألیف کرده‌اند. (۱۷) به همین جهت، در نوع کتاب‌های روایی شیعه و بسیاری از کتاب‌های حدیثی سنن روایات مربوط به مهدویت نقل شده است. از قدیمی‌ترین کتب معتبر سنی، کتاب «مسند» تألیف احمد بن حنبل (۲۴۱ هـ) است که حاوی نزدیک به صد حدیث درباره‌ی حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد. (۱۸) کتاب‌های دیگر «سنن» ابو داوود (۲۷۵ هـ) و ابن ماجه (۲۹۳ هـ) و ترمذی (۲۹۷ هـ) هستند که در هر یک، فصلی به مهدویت اختصاص یافته است. علاوه بر این‌ها، دانشمندان سنی تا کنون بیش از صد و پنجاه کتاب مستقل درباره‌ی امام مهدی علیه السلام تألیف کرده‌اند و آثاری که بخشی از آن به حضرتش اختصاص یافته، چند برابر این مقدار است. در آثار شیعه، حجم روایات مهدویت از آن جهت که بشارات مربوط به آن حضرت، علاوه بر رسول خدا صلی الله علیه و آله، از ائمه هدی علیهم السلام نیز فراوان نقل شده است بسیار بیشتر می‌باشد. در کتاب «منتخب الاثر» (۱۹) حدود هزار و سیصد روایت درباره‌ی آن حضرت

موجود است. تعداد آثار مستقّلی که دانشمندان شیعه درباره‌ی آن حضرت تألیف کرده‌اند و تاکنون شناخته شده است، حدود چهار هزار کتاب می‌باشد. (۲۰) کثرت این احادیث در کتب شیعه و سنّی، از عواملی است که موجب شده است تا هر دو گروه، با وجود تفاوتی که در بحث امامت با یکدیگر دارند، در اصل اعتقاد به ظهور حضرت مهدی علیه السلام هیچ اختلافی نداشته باشند و این موضوع از مشترکات فکری آنان به شمار آید؛ تا آنجا که سنّیان از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل کرده‌اند: مَنْ كَذَّبَ بِالْمَهْدِيِّ فَقَدْ كَفَرَ. (۲۱) هر کس - قیام - حضرت مهدی علیه السلام را انکار کند، کافر است. و نیز از طرق گوناگون از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت کرده‌اند: لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ وَاحِدٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَبْعَثَ فِيهِ رَجُلًا مَنِّي يُوْاطِئُ اسْمُهُ اسْمِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مُلِئْتُ ظُلْمًا وَجَوْرًا. (۲۲) اگر از عمر دنیا جز یک روز نمانده باشد، خداوند آن روز را آن قدر طولانی می‌گرداند تا مردی از فرزندان مرا که نامش مانند نام من است، برانگیزاند؛ او زمین را از عدل و داد آکنده می‌سازد، همانگونه که از ستم و بیداد پر شده باشد. اعتقاد راسخ مسلمان‌ها، اعمّ از شیعه و سنّی، به ظهور حضرت مهدی علیه السلام آن چنان فراگیر و گسترده است که منشأ سوء استفاده‌های فراوانی در طول تاریخ بوده است. به این صورت که افراد متعدّدی از مسلمانان به دروغ، برای خود و یا رهبران‌شان ادّعی مهدویت کرده، منشأ گمراهی عده‌ای از مسلمان‌های عصر و منطقه‌ی خود شده‌اند. از آن نمونه: - «مهدی سودانی» (۱۳۰۵ هـ) از مدّعیان دروغین سنّی در شمال آفریقا؛ - «محمّد بن عبدالله قحطانی» (۱۴۰۰ هـ) از مدّعیان دروغین وهابیت در حجاز؛ - «میرزا علی محمد شیرازی» (۱۲۶۶ هـ) از مدّعیان دروغین شیعه در ایران؛ قابل ذکر است. امید آن که خداوند متعال با ظهور آن حضرت، جهان را از ایمان و عدالت مالمال گرداند.

اکنون می‌دانیم

۱. احادیث فراوانی از رسول خدا صلی الله علیه و آله در مورد حضرت مهدی علیه السلام روایت شده است. ۲. علمای شیعه و سنّی حتّی پیش از میلاد حضرت مهدی علیه السلام کتاب‌هایی را در این زمینه تألیف کرده‌اند. ۳. دو کتاب «منتخب الاثر» و «مرجع مهدویت»، نشانگر کثرت احادیث و تألیف در موضوع مهدویت است. ۴. سنّیان از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت کرده‌اند: من کذب بالمهدی فقد کفر. ۵. سوء استفاده‌ی مدّعیان مهدویت، دلیل اصالت و گستردگی اعتقاد به مهدویت در بین مسلمانان است. ۶. از جمله مدّعیان مهدویت، این سه نفرند: - مهدی سودانی؛ - محمّد بن عبد الله قحطانی؛ - میرزا علی محمد شیرازی؛

پرسش‌های درس سوم:

۱. آیا در کتب مهمّ اهل سنّت نیز از حضرت مهدی علیه السلام یاد شده است؟ نمونه‌هایی ذکر کنید. ۲. یک کتاب مهمّ شیعی ذکر کنید که کثرت احادیث مهدویت را نشان دهد. ۳. یک کتاب شیعی نام ببرید که نشانگر کثرت تألیف‌های مهدویت باشد. ۴. (مَنْ كَذَّبَ بِالْمَهْدِيِّ فَقَدْ كَفَرَ) از کیست؟ چه نتیجه‌ای از آن می‌گیرید؟ ۵. حدیث «لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا» ... را چه شخصیتی فرموده است؟ چه نتیجه‌ای از آن می‌گیرید؟ ۶. سوء استفاده‌ی مدّعیان مهدویت نشانگر چیست؟ ۷. سه نفر از مدّعیان مهدویت را نام ببرید.

درس چهارم

آشنائی

«بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (... ۲۳) اندوخته‌ی خدا برای شما بهتر است، اگر ایمان داشته باشید. بخشی از مشخصات حضرت مهدی علیه السلام به بیان ائمه‌ی معصوم علیهم السلام چنین است: ۱. نام: نام مبارک آن حضرت، مشابه نام رسول خدا صلی

الله علیه وآله است. (۲۴) ۲. القاب: آن حضرت القاب بسیاری دارد که هر یک از آنها به یکی از کمالات و ابعاد وجودی آن حضرت اشاره می‌کند. مشهورترین آن‌ها، «مهدی» است که به معنای هدایت یافته است. از دیگر القاب آن حضرت، «بقیة الله» و «صاحب الزمان» و «صاحب الأمر» و «قائم» است. لقب قائم، به معنای قیام کننده، لفظی است که شیعه به پیروی از امام رضا علیه السلام به هنگام نام بردن آن، به پا می‌خیزد، دست بر سر می‌نهد و برای ظهور آن حضرت دعا می‌کند. (۲۵) ۳. کنیه: (۲۶) آن حضرت چند کنیه دارد: مشهورترین آن ابوالقاسم (همان کنیه‌ی رسول خدا صلی الله علیه وآله) می‌باشد. یکی دیگر از کنیه‌های آن حضرت، «ابوصالح» است. ۴. پدر: پدر بزرگوار آن حضرت، امام یازدهم، حضرت امام حسن عسکری علیه السلام است. (۲۷) حضرت مهدی علیه السلام از طریق پدر، نهمین فرزند امام حسین علیه السلام (۲۸) و از طریق فاطمه (دختر امام مجتبی و مادر حضرت باقر) از نسل امام حسن علیه السلام است. ۵. مادر: مادر بزرگوار آن حضرت، جناب نرجس خاتون علیها السلام است. (۲۹) ایشان از طرف پدر، دختر یثوعا (فرزند قیصر روم) و از طریق مادر، از نسل حضرت شمعون (۳۰) (وصی و حواری حضرت عیسی علیه السلام) بوده است. حضرت نرجس علیها السلام اسامی دیگری چون سوسن و ملیکه نیز داشته است. هنگامی که آن بانوی بزرگوار در دربار قیصر روم به سر می‌برد، در خواب دید که پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله ایشان را برای امام عسکری علیه السلام از حضرت مسیح و حضرت شمعون، خواستگاری فرمود. حضرت عیسی علیه السلام از این وصلت بسیار خشنود شد و پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله با موافقت جناب شمعون، خطبه‌ی عقد را خواند و او را به همسری امام عسکری علیه السلام در آورد. حضرت نرجس علیها السلام در رؤیاهای دیگری به امر حضرت زهرا علیها السلام مسلمان می‌شود. ایشان در خواب از امام عسکری علیه السلام دستور می‌گیرد، در جنگی که میان رومیان و مسلمانان در پیش بوده است، با لباس مبدل به عنوان خدمت گزار شرکت کند. به این ترتیب، این بانوی بزرگوار به سرزمین مسلمانان آمد و با شکست رومی‌ها اسیر شد و در جمع دیگر اسیران به بغداد منتقل گردید. امام هادی علیه السلام - که به علم الهی از همه‌ی این ماجراها آگاه بود - دوست و همسایه‌ی خویش بُشر بن سلیمان را مأمور کرد تا برای خرید جناب نرجس خاتون علیها السلام به ساحل رودخانه‌ی دجله در بغداد برود. امام علیه السلام به بُشر آموخته بود که چگونه او را با خصوصیت «عفت و وقار و شخصیت» تشخیص دهد و از بازاری که اسرای جنگی را به فروش می‌رسانند، خریداری نماید. امام علیه السلام به همین منظور، کیسه‌ای حاوی دویست و بیست دینار (سگه‌ی طلا) و نامه‌ای به خط رومی به بُشر سپرد تا اگر او را نپذیرفت، با خواندن نامه راضی شود. بُشر به آن بازار رفت. آن بانو را در بین اسرا پیدا کرد و با دادن نامه‌ی امام علیه السلام به او و کیسه‌ی پول به برده فروش، حضرت نرجس را به همراه خویش به سامرا آورد. امام هادی علیه السلام خواهر خویش، حضرت حکیمه خاتون علیها السلام را طلبید و به او فرمود: ای دختر رسول خدا صلی الله علیه وآله! نرجس را به منزل خویش ببر و به او فرائض و سنن اسلامی را بیاموز که او همسر فرزندانم حسن علیه السلام و مادر حضرت مهدی علیه السلام خواهد بود. (۳۱) به این ترتیب، امام زمان علیه السلام از نسل آخرین پیامبر خدا (حضرت محمد صلی الله علیه وآله) و وصی حضرت عیسی (جناب شمعون علیه السلام) و دو پادشاه، یزدگرد سوم (پدر بزرگ امام سجاده علیه السلام) (۳۲) و قیصر روم (پدر بزرگ حضرت نرجس علیها السلام)، می‌باشند. (۳۳) خداوند متعال، معرفت ما را نسبت به آن حضرت افزایش داده، ما را مشمول دعا‌های خیر آن حضرت قرار دهد.

اکنون می‌دانیم

۱. کنیه و نام امام زمان علیه السلام همان کنیه و نام رسول خدا صلی الله علیه وآله است. ۲. لقب «قائم» به معنی قیام کننده است. ۳. نرجس خاتون علیها السلام چگونه به شرف هدایت نائل و شرافت همسری با امام عصر علیه السلام نصیب وی شد.

پرسش‌های درس چهارم:

۱. حضرت مهدی علیه السلام در نام و کنیه چه نسبتی با رسول خدا صلی الله علیه و آله دارد؟ ۲. چند لقب از القاب حضرت مهدی علیه السلام را ذکر کنید. ۳. به پا خاستن شیعیان به احترام امامشان به هنگام شنیدن کدام لقب است؟ ۴. امام زمان علیه السلام چگونه هم از نسل امام حسین علیه السلام است و هم از نسل امام حسن مجتبی علیه السلام؟ ۵. نرجس خاتون چگونه از روم به سامرا آمد؟ ۶. مادر امام زمان علیه السلام چگونه به خانه‌ی امام هادی علیه السلام راه یافت و با فرزند آن حضرت ازدواج کرد؟ ۷. مقبره‌ی نرجس خاتون در کدام شهر است؟

درس پنجم

ولادت

«وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا» (۳۴) بگو حق آمد و باطل نابود شد؛ به درستی که باطل نابود شدنی است. تولد امام مهدی علیه السلام در روز جمعه، پانزدهم شعبان سال دویست و پنجاه و پنج هجری، به هنگام اذان صبح، در شهر سامرا رخ داده است. معتمد عباسی از طریق روایات، شنیده بود فرزند امام عسکری علیه السلام همان پیشوایی است که جهان را از عدل و داد آکنده خواهد ساخت و بساط ستمگران را بر خواهد چید. از این رو، به بهانه‌های گوناگون، بازرسی‌هایی به منزل امام علیه السلام می‌فرستاد تا به فرزند آن حضرت، دست یابد و او را به قتل برساند. چنان که نمود و فرعون در پی آن بودند که حضرت ابراهیم و موسی علی نبینا و آله و علیهما السلام را به قتل برسانند؛ ولی اراده‌ی خدای بزرگ، بر خواست هر کسی غلبه دارد؛ از این رو؛ به امر خداوند آثار بارداری حضرت نرجس علیها السلام و تولد امام زمان علیه السلام و ایام کودکی آن حضرت در پنهانی انجام شد. داستان تولد آن حضرت - آن گونه که در کتب شیعه (۳۵) و برخی کتب سنی (۳۶) آمده - چنین است: حکیمه خاتون علیها السلام در منزل امام عسکری علیه السلام مهمان بود. چون آماده‌ی بازگشت به منزل خویش شد، امام علیه السلام به او فرمود: عمه جان! شب را در منزل ما بمان؛ زیرا امشب فرزندی متولد می‌شود که در نزد خدای بزرگ، عزیز است. او زمین مرده را زنده خواهد ساخت. حکیمه پرسید: از کدام همسران؟ امام علیه السلام فرمود: نرجس. حکیمه به درون خانه بازگشت و چون با حضرت نرجس روبرو شد و آثار حمل در او ندید، در شگفت شد. به نزد امام عسکری علیه السلام بازگشت و شگفتی خود را ابراز داشت. امام علیه السلام تبسم کرد و فرمود: به هنگام سپیده دم، بارداری او بر تو آشکار خواهد شد؛ زیرا نرجس، مانند مادر موسی است که آثار حمل در او ظاهر نشد و تا هنگام زادن، کسی از آن مطلع نبود؛ چرا که فرعون، شکم زنان باردار را می‌شکافت تا به موسی دست یابد. این فرزند نیز مانند موسی علیه السلام است. نیمه شب شد. حکیمه خاتون علیها السلام از خواب برخاست و نماز شب به جا آورد. وی منتظر تولد فرزند نرجس خاتون علیها السلام بود؛ اما هنوز اثری از درد زادن در او نبود. نرجس خاتون علیها السلام را دید که بیدار شد و نماز شب خواند و دوباره خوابید. فجر اول دمید و نرجس خاتون علیها السلام همچنان در خواب بود. هنگام اذان صبح نزدیک می‌شد. حکیمه خاتون علیها السلام طاقت نیاورد و از قلبش چیزی گذشت. ناگاه صدای حضرت عسکری علیه السلام را شنید: عمه جان! عجله مکن. ولادت نزدیک است. حکیمه خاتون علیها السلام مشغول تلاوت قرآن شد. لحظاتی بعد، درد زایمان آشکار شد و اندکی پس از آن، حجت خدا و موعود همه‌ی انبیا - آن که وعده‌های الهی را در سرتاسر زمین اجرا خواهد نمود - متولد شد. آن حضرت به هنگام تولد از هر گونه آلودگی پاک بود و بر بازوی راست او، آیه‌ی «وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا» نوشته بود. زانو بر زمین و صورت بر خاک نهاد و در حالی که دو انگشت سیبانه را به طرف آسمان گرفته بود شهادتین را بر زبان جاری ساخت و به امامت یکایک امامان علیهم السلام اقرار کرد تا به نام خود رسید؛

آن گاه فرمود: خدایا! آن چه را به من وعده کرده‌ای برآورده ساز و کار مرا به پایان رسان و مرا ثابت قدم گردان و زمین را به وسیله‌ی من، پر از عدل و داد کن. صدای امام حسن علیه السلام بلند شد: عمه جان! کودک را در آغوش گیر و نزد من آور. کودک در آغوش حکیمه خاتون علیها السلام به پدر سلام کرد. امام علیه السلام کودک را گرفت و نوازش کرد و زبان در دهان او گذاشت و فرمود: فرزندم، سخن بگو. امام مهدی علیه السلام این آیه را تلاوت فرمود: «وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعْنَا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» (۳۷) پس از آن به توحید و نبوت و امامت یکایک ائمه تا پدر خویش علیهم السلام اعتراف نمود. حضرت حکیمه خاتون علیها السلام اطراف سر آن حضرت، پرندگان را در پرواز دید. یکی از آنان به امر امام علیه السلام کودک را گرفت و با خود به آسمان برد؛ در حالی که دیگر پرندگان او را دنبال می‌کردند. حضرت حکیمه علیها السلام درباره‌ی آن پرنده از امام علیه السلام پرسید: ایشان فرمود: او روح القدس (برترین فرشته‌ی الهی) است که خدا او را بر امامان گماشته است تا آنها را در کارها موفق و پایدار کند و ایشان را بر اساس دانش الهی تربیت نماید. به مناسبت تولد آن حضرت، امام عسکری علیه السلام بنابر سنت اسلامی، چند گوسفند عقیقه و مقدار زیادی نان و گوشت نیز بین بنی هاشم تقسیم فرمود. (۳۸) به علت تولد پنهانی، ممکن بود عده‌ای از شیعیان از اعتقاد به آخرین پیشوای الهی غافل بمانند؛ از این رو، امام علیه السلام نمایندگان و شیعیان مورد اعتماد خویش را از تولد حجت خدا آگاه ساخت. از آن جمله طی نامه‌ای به جناب احمد بن اسحاق قمی، وکیل خود در شهر قم، چنین مرقوم فرمود: فرزند ما متولد شد. پس این خبر را نزد خود پوشیده دار و برای دیگران بازگو نکن که ما این خبر را جز به نزدیکان، به سبب خویشاوندی؛ و به دوستان، به سبب دوستی؛ ابراز نمی‌کنیم. خواستیم تو را بر آن آگاه سازیم تا همان گونه که ما شاد شدیم، خداوند نیز تو را شاد گرداند. (۳۹) امام حسن عسکری علیه السلام در مواردی دیگر - آن زمان که منزل از جاسوسان حکومت خالی بود - فرزند خود را به شیعیان مورد اعتماد، نشان می‌داد و او را حجت پس از خود معرفی می‌کرد. چنان که در یک ملاقات، آن هنگام که چهل نفر از شیعیان به دیدار حضرت عسکری علیه السلام مشرف شده بودند، آن حضرت به درون خانه رفت و کودکی ماه پاره به همراه خویش آورد و فرمود: این امام شماس است. (۴۰) گاهی نیز پاسخ سؤالات علمی و رفع مشکلات مراجعان را به آن حضرت واگذار می‌فرمود تا پیروان اهل بیت علیهم السلام، عملاً امام خویش را شناخته، به مقام والای او واقف گردند. چنان که وقتی «کامل بن ابراهیم» به منزل امام عسکری علیه السلام مشرف شد تا سؤالات شیعیان مدینه را از آن حضرت پرسد، با کودکی چهار ساله و خوش سیما مواجه شد که نام او را برد و پرسش‌هایش را - پیش از آن که آنها را پرسد - پاسخ داد. (۴۱) خداوند! یاران آن حضرت را یاری و دشمنان او را خوار گردان.

اکنون می‌دانیم

- آیه‌ای که در آغاز درس آمد با میلاد موعود الهی چه ارتباطی دارد. ۲. چگونه حضرت مهدی علیه السلام همچون حضرت موسی علیه السلام در پنهانی به دنیا آمد. ۳. حتی حکیمه خاتون با آن جلالت قدرش، نمی‌دانست که حضرت مهدی علیه السلام در شب نیمه شعبان به دنیا خواهد آمد. ۴. اولین آیه‌ای که حضرت مهدی علیه السلام در بدو تولد بر روی دست پدر بزرگوارش قرائت فرمود، آیه‌ی پنجم سوره‌ی قصص بود. ۵. امام حسن عسکری علیه السلام با همه‌ی مراقبت‌های سخت حکومت عباسی، شیعیان خاص خود را از میلاد موعود الهی با خبر فرمود. ۶. حضرت مهدی علیه السلام در کودکی، سؤال‌های ناگفته‌ی کامل بن ابراهیم را پاسخ داد.

پرسش‌های درس پنجم

۱. امام زمان علیه السلام در کدام شهر و چه زمانی به دنیا آمد؟ ۲. ولادت امام عصر علیه السلام شبیه کدام پیامبر است؟ ۳. به هنگام

تولد، بر بازوی راست امام زمان علیه السلام، کدام آیه نقش بسته بود؟ ۴. امام زمان علیه السلام در آغاز تولد، با چه کلماتی برای ظهور خود دعا کرد؟ ۵. اولین کلام آخرین حجت خدا در آغوش پدر چه بود؟ ۶. امام حسن عسکری علیه السلام در خفقان دولت عباسی، چگونه امام زمان علیه السلام را به بستگان و شیعیان خاص خود معرفی فرمود؟ ۷. آیا کسی امام عصر علیه السلام را در کودکی ملاقات کرده است؟

درس ششم

امامت امام مهدی علیه السلام

«أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» (... ۴۲) خدای را فرمان برید؛ و از پیامبر و صاحبان امر که از خودتان هستند، اطاعت کنید. امام حسن عسکری علیه السلام در سپیده دم روز جمعه، هشتم ربیع الاول سال ۲۶۰، در سامرا به شهادت رسید. با در گذشت آن بزرگوار، دوران امامت حضرت مهدی علیه السلام آغاز شد. امام زمان علیه السلام در آغاز امامت خویش، همچون حضرت عیسی و حضرت یحیی علیهما السلام و همانند حضرت جواد و امام هادی علیهما السلام خردسال بود. زیرا علم و حکمت و دیگر شایستگی‌های حجت‌های خدا اکتسابی نیست که نیازمند بزرگ سالی و افزایش تجربه باشد. حضرت عیسی علیه السلام در گاهواره - در حالی که کودکی یک روزه بیش نبود - خطاب به یهودیان فرمود: «إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِي الْكِتَابَ وَ جَعَلَنِي نَبِيًّا» (۴۳) من بندهی خدا هستم. خداوند به من کتاب آسمانی عطا کرده و مرا پیامبر قرار داده است. پس از شهادت امام عسکری علیه السلام جعفر، برادر آن حضرت - که داعیهی دروغین امامت داشت و ولادت امام مهدی علیه السلام را انکار می کرد - فرصت یافت تا با خواندن نماز بر بدن مطهر برادر، خود را جانشین آن حضرت معرفی کند. شیعیان و شاگردان خاص امام عسکری علیه السلام که عدم شایستگی و ناپاکی او را می دانستند، شگفت زده جعفر را می نگرستند که در پیشاپیش جمعیت ایستاده است تا بر بدن آن بزرگوار نماز گزارد. ناگاه کودکی خردسال به پیش آمد و با دست، عبای جعفر را گرفت و فرمود: عمو جان! عقب برو. فقط من شایسته‌ام تا بر پدرم نماز بگزارم! (۴۴) جعفر، در حالی که رنگش پریده بود، عقب رفت و امام مهدی علیه السلام بر بدن پدر نماز خواند. (۴۵) بدین وسیله امامت آن حضرت بر همگان آشکار شد و کذب شایعات و ادعاهای جعفر روشن گردید. جعفر که از این اقدام خویش طرفی نبسته بود، رسوا شد و مراتب را به حاکم وقت اطلاع داد. به فاصله‌ی کوتاهی مأموران حکومتی فرا رسیدند. امام علیه السلام نماز را به پایان برد و از آن محل عزیمت فرمود. به این ترتیب، مأموران دستگاه خلافت از وجود فرزند امام عسکری علیه السلام - همان کس که سالیانی به دنبال او بودند و قصد جانش را داشتند - آگاه شدند و همه جا به جست و جوی او پرداختند. آن حضرت نیز به امر خداوند متعال جهت حفظ جان خویش، غیبت اختیار فرمود. آن بزرگوار، پایان بخش همه‌ی حجت‌های الهی (خاتم الاوصیاء) است و همچون دیگر پیشوایان دین، از علم و قدرت الهی برخوردار است. خداوند! در ایام غیبت و ظهور، در دنیا و آخرت، ما را در صف پیروان آن امام بزرگوار قرار ده. آمین!

اکنون می‌دانیم

۱. با شهادت امام یازدهم علیه السلام در روز جمعه، هشتم ربیع الاول دویست و شصت هجری قمری، امر امامت به تنها فرزندش امام عصر علیه السلام واگذار شد. ۲. آن حضرت در سن پنج سالگی به مقام امامت رسید و از این جهت به بعضی انبیا و ائمه علیهم السلام شباهت دارد. ۳. فقط حجت الهی شایستگی دارد تا بر جنازه‌ی حجت قبل از خود نماز بخواند. ۴. افراد ناشایست به مقام والای امامت نمی‌رسند؛ اگر چه بتوانند خلافت ظاهری را از ایشان بدزدند.

پرسش‌های درس ششم

۱. آیا حضرت عیسی علیه السلام در گهواره سخن گفت؟ به چه دلیل؟ ۲. آیا می‌توانید یک نمونه از صدها نمونه‌ی معجزات امام عصر علیه السلام را بگویید؟ ۳. چه کسی می‌خواست به جای امام زمان علیه السلام بر پیکر مطهر امام عسکری علیه السلام نماز بخواند؟ ۴. دو پیامبر و دو امام را نام ببرید که همچون امام زمان علیه السلام در کودکی به رسالت و امامت رسیده باشند.

درس هفتم

برخی از فضائل امام مهدی علیه السلام

«وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ» (۴۶) و پیشی گیرندگان به ایمان آنانند. فضایل و کمالات همه‌ی پیشوایان دین، به ویژه امام زمان علیه السلام بالاتر از آن است که انسانها بتوانند بر آن احاطه پیدا کنند؛ (۴۷) زیرا مقام آنها از دسترس فکر و اندیشه بشر بالاتر بوده، صرفاً خداوند و دیگر حجت‌های الهی به اوج مقام آنها واقف هستند. برخی از فضایل و کمالات امام مهدی علیه السلام که از متون دینی یافت می‌شود به قرار زیر است: ۱. امام زمان علیه السلام، همچون دیگر رهبران الهی، معصوم از هر گناه و مصون از هر خطا و منزله از هر گونه نقص و پیراسته از هر گونه آلودگی است و آیه‌ی تطهیر (۴۸) در شان آن بزرگوار نیز می‌باشد؛ لذا امر آن حضرت، فرمان خدا؛ خشنودی آن حضرت، رضایت خدا و خشم ایشان، غضب خدای متعال است. در زیارت آن حضرت می‌خوانیم: «فَالْحَقُّ مِمَّا رَضِيَ يَتَمُوهُ وَالْبَاطِلُ مَا سَخِطْتُمُوهُ وَالْمَعْرُوفُ مَا أَمَرْتُمْ بِهِ وَالْمُنْكَرُ مَا نَهَيْتُمْ» (۴۹) حق آن است که شما به آن خشنود باشید و باطل آن چیزی است که شما ناپسندش دارید؛ و پسندیده آن است که شما به آن فرمان دهید و ناپسند آن چیزی است که شما از باز دارید. ۲. مقام و منزلت امام زمان علیه السلام از همه‌ی فرشتگان و پیامبران الهی (جز پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله) بالاتر است. جبرئیل به هنگام ظهور بر دست آن حضرت بوسه می‌زند. (۵۰) حضرت عیسی علیه السلام وقتی برای یاری آن حضرت از آسمان به زمین فرود آید، طبق حدیثی مشهور که سنی و شیعه نقل کرده‌اند، در نماز جماعت به آن حضرت اقتدا می‌کند (۵۱) و در زمره‌ی یاران و افسران سپاه آن حضرت قرار می‌گیرد. امام صادق علیه السلام آرزوی خدمتگزاری آن حضرت را داشتند. (۵۲) امام رضا علیه السلام به هنگام شنیدن لقب قائم، به پا خاسته، دست بر سر نهاده، برای ظهور حضرتش دعا کرده‌اند. (۵۳) ۳. امام زمان علیه السلام از علم الهی برخوردار است؛ از این رو، جهان و همه‌ی خلایق در محضر آن حضرتند. نیز گزارش افعال بندگان را هر روز به عرض آن حضرت می‌رسانند. (۵۴) امام علیه السلام ما را می‌بیند و از اعمال و افکار ما با خبر است. آن حضرت شاهد بر بندگان است و راز دل‌ها را می‌داند. آن حضرت خود در نامه‌ای به شیخ مفید قدس سره مرقوم فرمودند: «فَإِنَّا يُحِيطُ عَلَمًا بِأَبْنَائِكُمْ وَلَا يَعْرُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِنْ أَخْبَارِكُمْ» (۵۵) دانش ما بر اخبار شما احاطه دارد و هیچ خبری از شما بر ما پوشیده نیست. ۴. حضرت مهدی علیه السلام آیت رأفت و رحمت خداست. آن حضرت همچون پدری مهربان و مادری دلسوز است (۵۶) و همه‌ی انسانها، امت و رعیت آن حضرتند و شیعیان، به ویژه آنان که به یاد امام زمان علیه السلام باشند و به او توسل جویند، از عنایات و رسیدگی‌های خاص آن حضرت بهره‌مند می‌شوند. در جمله‌ای دیگر از نامه‌ی امام علیه السلام به جناب شیخ مفید قدس سره آمده است: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاةِكُمْ وَلَمَا نَأْسَيْنَ لِتَذَكْرِكُمْ» (۵۷) ما نسبت به شما بی توجه نیستیم و یاد شما را فراموش نمی‌کنیم. ۵. بسیاری از صفات و سنت‌های انبیاء و ائمه‌ی قبل علیهم السلام در وجود امام زمان علیه السلام متجلی است. - ایام حمل ولادت او همچون تولد حضرت ابراهیم و موسی علیهما السلام مخفیانه بوده است. - امامت او مانند نبوت حضرت عیسی و یحیی علیهما السلام و امامت امام جواد و امام هادی علیهما السلام در کودکی آغاز شده است. - عمر او همچون حیات حضرت آدم، نوح و خضر علیهم السلام طولانی است. - غیبت او همانند غیبت حضرت ادریس و صالح و ابراهیم و یوسف و موسی علیهم السلام

است. (۵۸) - جوان زیستی ایشان به حضرت یونس علیه السلام شبیه است. - صبر او بر تنهایی و مشکلات عصر غیبت، چون صبر حضرت ایوب علیه السلام است. - قیان آن حضرت پس از ظهور، همچون جدش رسول خدا صلی الله علیه و آله به شمشیر خواهد بود. (۵۹) حضرت سجاد علیه السلام فرموده است: در مهدی علیه السلام سنت‌هایی از انبیاء علیهم السلام وجود دارد: از آدم و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و ایوب و محمد علیهم السلام سنت آدم و نوح علیهما السلام در او طول عمر است. سنت ابراهیم علیه السلام در او پنهانی ولادت و دوری از مردم می‌باشد. سنت موسی علیه السلام در او غیبت است. سنت عیسی علیه السلام اختلاف مردم درباره‌ی اوست. سنت ایوب علیه السلام، گشایش مشکلات و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله قیام به شمشیر می‌باشد. (۶۰) «خداوندا! معرفت حجت خود (حضرت مهدی علیه السلام) را به ما عطا کن که مگر او را به ما شناسانی، از دین خود گمراه خواهیم شد.» (۶۱)

اکنون می‌دانیم

اگر چه نمی‌توانیم به فضائل بی شمار حضرت مهدی علیه السلام دست یابیم، اما از لابه‌لای احادیث می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱. عصمت (وهبی)؛ ۲. برتری بر ملائکه؛ ۳. علم الهی؛ ۴. دلسوزی امام؛ ۵. برخورداری از سنت‌ها و شباهت به انبیاء علیهم السلام.

پرسش‌های درس هفتم

۱. آیا ما می‌توانیم به همه‌ی فضایل امام زمان علیه السلام دست یابیم؟ چرا؟ ۲. در یک سطر به چند فضیلت امام عصر علیه السلام اشاره کنید. ۳. خشنودی و خشم چه کسی همان رضا و غضب الهی است؟ ۴. اقتدای حضرت عیسی علیه السلام به امام عصر علیه السلام در نماز، بعد از ظهور، نشانه‌ی چیست؟ ۵. کدام سخن امام عصر علیه السلام دلیل بر آن است که آن حضرت از ما بی‌خبر نیست؟ ۶. چه سخنی خطاب به شیخ مفید قدس سره در دل سوزی امام عصر علیه السلام نسبت به شیعیان، صادر شده است؟ ۷. پیامبرانی را ذکر کنید که این صفات امام عصر علیه السلام را داشته‌اند: الف - آغاز امامت در کودکی: ب - قیام به شمشیر: ج - صبر: د - طول عمر: ه - ولادت پنهانی: و - اختلاف مردم درباره‌اش: ز - دوری از مردم: ح - خوف (ناامنی) در زمان غیبت:

درس هشتم

طول عمر

«وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا» (... ۶۲) ما نوح را به سوی قومش فرستادیم، پس او پنجاه سال کمتر از یک هزاره در میان آنها درنگ کرد. یکی از ویژگی‌های حضرت مهدی علیه السلام عمر طولانی ایشان است؛ از این رو، به حضرت نوح و حضرت خضر علیه السلام مانند شده است. امام سجاد علیه السلام فرموده است: «فِي الْقَائِمِ سُنَّةٌ مِنْ نُوحٍ وَهُوَ طَوَّلُ الْعُمُرِ» (۶۳) قائم علیه السلام سنتی از نوح دارد. آن سنت، طول عمر است. حضرت نوح علیه السلام به شهادت آیه‌ی آغازین درس، تا قبل از طوفان، نهصد و پنجاه سال تبلیغ کرد. آن حضرت سال‌هایی پیش از پیامبری و سال‌هایی هم پس از ماجرای طوفان زیسته است. به استناد یک روایت عمر آن حضرت ۲۵۰۰ سال است. (۶۴) به این ترتیب عمر امام زمان علیه السلام هنوز به نیمه‌ی عمر حضرت نوح علیه السلام هم نرسیده است! حضرت خضر علیه السلام که در عصر حضرت موسی علیه السلام حیات داشته، (۶۵) به اعتقاد سنی و شیعه، هنوز زنده است. با توجه به اینکه فاصله زمانی حضرت موسی علیه السلام تا ظهور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله حدود دو هزار سال است، می‌توان گفت عمر حضرت خضر علیه السلام هم اکنون حداقل ۲۳۰۰ سال از عمر حضرت مهدی

علیه السلام بیشتر است! امام صادق علیه السلام در روایتی مشهور، حکمت عمر طولانی حضرت خضر علیه السلام را این دانسته است که شاهی بر امکان طول عمر حضرت مهدی علیه السلام باشد. (۶۶) از سوی دیگر، اگر انسان به این نکته توجه کند که امام زمان علیه السلام همچون دیگر حجّت‌های خدا، از علم الهی برخوردار است و می‌تواند با استفاده از آن عوامل بیماری و پیری پرهیز کند؛ به این ترتیب، داشتن عمر طولانی مشکل نخواهد بود. در ضمن، امام عصر علیه السلام با گذشت زمان، پیر و فرتوت نمی‌گردد و چهره‌ای میان سال و جوان (۶۷) دارد تا آن جا که هر کس به آن حضرت بنگرد، ایشان را چهل ساله می‌انگارد. (۶۸) خداوند متعال، ظهور آن حضرت را نزدیک گرداند و عمر آن عزیز را در دوران ظهور، طولانی فرماید. آمین!

اکنون می‌دانیم

۱. به جز امام زمان علیه السلام افراد دیگری عمرهای طولانی داشته‌اند. ۲. ممکن است امام عصر- ارواحنا له الفدا- با تسلط بر علوم الهی، جان خود را از انواع بیماری‌ها و بلایا حفظ کند. ۳. به قدرت خدای توانا چهره‌ی هزاران ساله‌ی امام زمان علیه السلام به هنگام ظهور، به سان مردی چهل ساله است.

پرسش‌های درس هشتم:

۱. عمر امام زمان علیه السلام را تا این لحظه، با عمر حضرت نوح و حضرت خضر مقایسه کنید. ۲. چگونه با استناد به «علم امام علیه السلام» عمر طولانی آن حضرت را اثبات می‌کنید؟

درس نهم

غیبت

«الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ» (... ۶۹) پروا پیشگان آنانند که به نادیده ایمان دارند. امام زمان علیه السلام از آغاز ولادت و نیز در دوران خردسالی چهره‌ای آشکار و شناخته شده در جامعه نبودند. همان گونه که در درس پنجم بیان شد افراد مورد اعتماد و شیعیان با اخلاص، در آمد و شد به منزل امام عسکری علیه السلام گاهی خدمت آن حضرت می‌رسیدند. اوضاع اجتماعی از آغاز امامت آن حضرت به گونه‌ای شد که به امر خدای بزرگ، غیبت اختیار فرمود (۷۰) و به صورت چهره‌ای ناشناس در جامعه می‌زیست و به انجام تکالیف الهی خود مشغول بود. غیبت امام زمان علیه السلام به دو دوره تقسیم می‌شود: صغری (کوتاه) و کبری (بلند). دو غیبت امام مهدی علیه السلام در احادیث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و دیگر پیشوایان دین علیهم السلام به صراحت بیان شده است. امام صادق علیه السلام فرمودند: «لِلْقَائِمِ غَيْبَتَانِ إِحْدَاهُمَا قَصِيرَةٌ وَالْأُخْرَى طَوِيلَةٌ». (۷۱) قائم علیه السلام دو غیبت دارد که یکی کوتاه و دیگری طولانی است. غیبت صغری با امامت آن حضرت آغاز شد و به مدت ۶۹ سال یعنی تا سال ۳۲۹ ادامه یافت. (۷۲) پس از آن، غیبت کبری آغاز شد که تا زمان ظهور آن حضرت ادامه خواهد داشت. در سال‌های غیبت صغری، آن حضرت علیه السلام نمایندگانی داشت که رابط بین امام علیه السلام و مردم بودند. آنها نامه‌ها و سؤالات و اموال و نذور مردم را به امام می‌رسانیدند و پاسخ آن حضرت را دریافت می‌کردند. این نمایندگان چهار نفر بودند که به «نواب اربعه» (نایبان چهار گانه) مشهورند. از نواب اربعه، معجزات و کرامات فراوانی نقل و در تاریخ ثبت شده است. محل سکونت آنها شهر بغداد بود و مدفن آنها نیز همان جاست. اینک نام و ویژگی‌های مختصری از ایشان: - جناب ابو عمرو، عثمان بن سعید عمروی (۷۳) (حدود سال ۲۶۵ هـ) که از آغاز امامت حضرت مهدی علیه السلام نایب آن حضرت و قبلاً نیز وکیل امام هادی و امام عسکری علیهما السلام بوده

است. - جناب ابوجعفر، محمد بن عثمان عمروی (جمادی الاولی سال ۳۰۴ یا ۳۰۵ هـ) که قبلاً نیز وکیل امام عسکری علیه السلام بوده است. در تشریف گروه چهل نفری به محضر امام عسکری علیه السلام (۷۴) - که توفیق دیدار امام مهدی علیه السلام نیز نصیب آنها شد - نیابت این دو بزرگوار اعلام شده بود. - جناب ابوالقاسم، حسین بن روح نوبختی (۱۸ شعبان ۳۲۶ هـ). او از خاندان ایرانی تبار نوبختی بود. - جناب ابوالحسن، علی بن محمد سمی (۱۵ شعبان ۳۲۹ هـ) که آخرین نایب امام بود. شش روز قبل از درگذشت او، امام علیه السلام در نامه‌ای (توقیع) (۷۵)، فوت او و پایان دوران نیابت و آغاز غیبت کبری را اعلام فرمود. (۷۶) اکنون بیش از هزار و صد سال از آغاز غیبت کبری می‌گذرد. امام علیه السلام در این دوران نماینده‌ی خاص ندارند. مردم در مسائل دینی به راویان حدیث - یعنی دانشمندان علوم دین که فقیهان جامع شرایط باشند - ارجاع شده‌اند. امام علیه السلام در توقیعی فرموده است: «وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَأَقْعَةُ فَمَارِجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ». (۷۷) در پیش آمده‌های نو به راویان حدیث ما مراجعه کنید؛ زیرا آنان حجّت من بر شمایند و من حجّت خدا بر آنها. امام زمان علیه السلام اکنون با چهره‌ای ناشناس در جامعه به سر می‌برد، در مراسم حج شرکت می‌کند، در مجامع رفت و آمد دارد، به هدایت افراد می‌پردازد و از بی پناهان دستگیری می‌کند. آری! امام مهدی علیه السلام همچون خورشید پشت ابر است (۷۸) که مردم از وجود و نور و حرارت و جذبه‌ی او بهره می‌برند، هر چند که او را در ظاهر نبینند. در ایام غیبت، مردم عموماً آن حضرت را نمی‌شناسند و امکان مراجعه‌ی حضوری به آن آستان مقدّس را ندارند؛ ولی به اذن خداوند متعال، بسیاری از افراد به دیدار حضرتش موفق می‌شوند که در این زمینه، وقایع مشهور و شور انگیز فراوانی وجود دارد. (۷۹) خداوند! دشواری‌های دوران غیبت را بر ما آسان گردان و در ظهور آن حضرت شتاب فرما. آمین!

اکنون می‌دانیم

اشاره

۱. امام عصر علیه السلام از آغاز امامت، غیبت اختیار فرمود. ۲. دوران غیبت نخست شصت و نه سال بود و دوران غیبت دوم امام عصر علیه السلام تا زمان ظهور ادامه دارد. ۳. امام علیه السلام در دوران غیبت، مثل خورشید پس ابر به مردم فایده می‌رساند. ۴. چهار نفر از بزرگان مورد اعتماد، امر سفارت و وساطت امام زمان علیه السلام و مردم ر در دوران غیبت کوتاه عهده دار بودند. ۵. مردم در دوران سخت غیبت، بعد از نواب اربعه به «راویان احادیث ائمه علیهم السلام» ارجاع شده‌اند.

پرسش‌های درس نهم

۱. نظر شما درباره‌ی این عبارت چیست؟ «امام زمان علیه السلام از آغاز ولادت پر برکتشان چهره‌ی شناخته شده و آشکاری در جامعه‌ی خود بودند.» ۲. دو دوره‌ی غیبت امام زمان علیه السلام را ذکر کنید و طول مدّت هر کدام را بنویسید. ۳. آیا امام غایب برای مردم دوران غیبت فایده‌ای دارد؟ ۴. اگر نمی‌توان در دوران غیبت به حضور امام زمان علیه السلام مشرف شد، پس آنها که به دیدار آن حضرت رسیده‌اند چگونه موفق شده‌اند؟

درس دهم

انتظار

«فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ» (۸۰) پس منتظر باشید که من هم با شما در انتظارم. انتظار در لغت به معنای چشم داشت و چشم

به راه بودن و نوعی امید به آینده داشتن است. نتیجه‌ای که از معنای لغوی انتظار به دست می‌آید این است که کسی که عمل زشت و ناهنجاری انجام داده، منتظر کیفر آن است، و کسی که بذری را در زمین پاشیده منتظر است که محصولش از زمین سر برآورد و سرسبز شود و کسی که کار خیر و شایسته‌ای انجام داده، منتظر است تا روزی فرا رسد و او پاداش کار خیرش را دریافت کند. و اما انتظار در اسلام - به ویژه مذهب تشیع - عبارت از ایمان استوار بر امامت و ولایت حضرت ولی عصر علیه السلام و امید به ظهور مبارک آن واپسین حجت الهی، و آغاز حکومت صالحان است. انتظار فرج در اسلام، در واقع نوعی آمادگی است، آمادگی برای پاک شدن، پاک زیستن، آمادگی برای حرکتی مستمر و دائم، توأم با خودسازی و دگرسازی و زمینه سازی. و سرانجام آمادگی برای تهیهی قوا برای شرکت در نهضت عظیم حضرت مهدی علیه السلام که آغاز آن، ظهور حضرت و پایان آن، شکست تاریکی‌ها و ظلم‌ها و نتیجه‌ی آن، برپایی حکومت عدل الهی و نهضت سبز مهدوی علیه السلام است. مسلمانان بر اساس وعده‌های صریحی که قرآن کریم بدانها داده است، عقیده دارند که طبق قانون خلقت و سنت آفرینش، تاریخ بر مبنای سنت‌های الهی و وعده‌های خدایی به پیش می‌رود، و اگر چند روزی دنیا به نفع ستمگران تمام شده، ولی سرانجام حکومت مطلق جهان به دست صالحان و حق پرستان خواهد افتاد و عدالت و امنیت بر اساس قانون خدا در سرتاسر جهان برقرار خواهد شد. از آیات متعدد قرآن سوره توبه، آیات ۳۲ و ۳۳ - و سوره نور، آیه ۵۵ - سوره غافر، آیه ۵۱ - سوره انبیاء، آیات ۱۰۵ و ۱۰۶ - سوره قصص، آیه ۴ - سوره سجده، آیات ۲۸ و ۲۹ - سوره صافات، آیات ۱۷۱ و ۱۷۳ - سوره حج، آیه ۴۱ به خوبی استفاده می‌شود که جهان روزی را در پیش دارد که حکومت مطلق دنیا به دست پاکان و صالحان خواهد افتاد و روزی را که مسلمانان انتظار می‌کشند، همان روز قیام حضرت مهدی علیه السلام است. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: «انتظار فرج عبادت است و برترین و با ارزش ترین عمل امت من انتظار فرج از خداوند است.» (۸۱) امام جواد علیه السلام نیز فرمودند: «قائم ما مهدی علیه السلام است که واجب است در دوران غیبتش منتظر او باشند و در دوران ظهورش پیروی او نمایند، او سومین فرزند من است.» (۸۲) و همچنین امام زین العابدین علیه السلام فرمودند: «ولّیّ خدا، وصیّ دوازدهم رسول خدا صلی الله علیه و آله و آخرین امام پس از او، غیبتی خواهد داشت که مدت آن به طول می‌انجامد. ای اباخالد! همانا اهل زمان غیبت او که معتقد به امامتش و در انتظار ظهورش باشند، برترین اهل هر زمان هستند، زیرا که خداوند - که یادش بلند مرتبه است - آنچنان بهره‌ای از عقل و فهم و معرفت به ایشان عطا کرده که غیبت در نزد آنان به منزله‌ی مشاهده است، و آنان را در آن زمان در رتبه مجاهدان شمشیرزن در رکاب رسول خدا صلی الله علیه و آله قرار داده است. ایشان صاحبان راستین اخلاص و شیعیان برحق ما و داعیان به سوی خدا در نهان و آشکارند.» (۸۳) و عیاشی هم از حضرت امام رضا علیه السلام در آیه‌ی «فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ» (۸۴) روایت کرده که فرمود: «چقدر خوب است صبر و بردباری نمودن و انتظار فرج کشیدن. آیا نمی‌بینید خداوند از قول هود پیغمبر علیه السلام حکایت نموده و می‌فرماید «فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ» همچنین در روایت ابابصیر امام صادق علیه السلام فرمودند: «ای ابا بصیر! خوشا به حال شیعیانی که انتظار ظهور آن حضرت را می‌کشند و در زمان ظهورش پیروی او می‌نمایند. آنها دوستان خدا هستند که برای ایشان هیچ ترس و حزن و اندوهی نیست.» (۸۵) و ما در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم و تکرار می‌کنیم که: «أَشْهَدُ اللَّهَ وَ أَشْهَدُكُمْ أَنِّي ... مُصِدِّقٌ بِرَجْعَتِكُمْ مُنْتَظِرٌ لَأَمْرِكُمْ مُؤْتَقِبٌ لِدَوْلَتِكُمْ» خدای متعال را گواه می‌گیرم و شما را نیز که ... تصدیق و ایمان به رجعت شما دارم، منتظر امر شما و چشم به راه دولت حقه شما هستم.

اکنون می‌دانیم:

۱. انتظار: عبارت از ایمان استوار بر امامت و ولایت حضرت ولی عصر علیه السلام و امید به ظهور مبارک آن حضرت است. ۲.
- انتظار: نوعی آمادگی است برای پاک شدن، و پاک زیستن. ۳. از دیدگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله «انتظار فرج عبادت است و

برترین و با ارزش‌ترین عمل امت، انتظار فرج از خداوند است.» ۴. از دیدگاه امام جواد علیه السلام واجب است در دوران غیبت امام زمان علیه السلام مردم منتظر او باشند.

پرسش‌های درس دهم:

۱. از نظر لغت انتظار را معنی کنید. ۲. انتظار از دیدگاه اسلام - به ویژه مذهب تشیع - چیست؟ ۳. پایان انتظار چیست؟ ۴. از آیات متعدد قرآن مانند توبه، ۳۲ و ۳۳ - نور، ۵۵ - غافر، ۵۱ - انبیاء، ۱۰۵ و ۱۰۶ - قصص، ۴ - سجده، ۲۸ و ۲۹ - صافات، ۱۷۱ و ۱۷۳ - حج، ۴۱ چه استفاده‌هایی می‌شود؟

درس یازدهم

وظایف ما در عصر غیبت

«یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ» (۸۶) ای افراد با ایمان، تقوا پیشه کنید و با راستگویان همراه باشید. با توجه به حقوق فراوانی که امام زمان علیه السلام بر ما دارند، همه‌ی ما مسلمانان نسبت به آن حضرت تکالیف بسیاری داریم و احساس سپاسگزاری - که در سرشت هر انسانی هست - ایجاب می‌کند، نسبت به انجام آنها کوشا باشیم. برخی از دانشمندان، هشتاد مورد از این وظایف را بر شمرده و در فصل‌هایی از کتاب‌های خود تنظیم کرده‌اند. (۸۷) با اندکی از این وظایف آشنا می‌شویم: ۱. محبت: چنان که در مبحث امامت ملاحظه کردید، قرآن کریم محبت و علاقه‌مندی به اهل بیت پیامبر اکرم علیهم السلام را بر هر مسلمانی واجب دانسته است. (۸۸) یقیناً در عصر حاضر، در بین وابستگان رسول خدا صلی الله علیه و آله شخصیتی چون امام زمان علیه السلام وجود ندارد که از هر کس دیگر به آن حضرت نزدیک تر باشد. بنابراین، محبت آن بزرگوار بر همه‌ی مسلمانان واجب و لازم است. اساساً محبت اهل بیت علیهم السلام موهبتی الهی است؛ (۸۹) ولی با کثرت ارتباط و مراجعه به آن بزرگواران، افزون‌تر می‌شود. پس: - مطالعه درباره‌ی آن حضرت؛ - شناخت کرامات و مهربانی‌های حضرتش در رسیدگی به شیعیان؛ - توسل و مراجعه به آن بزرگوار؛ - و ... محبت ما را، به اذن خدا، به آن حضرت فزونی می‌دهد. ۲. دعا: هر کس به امام زمان علیه السلام علاقه‌مند باشد، قطعاً هجران آن بزرگوار در ایام غیبت؛ بر او سخت است و با دعا برای ظهور، خواهان آشکار شدن ایشان است. آن حضرت، خود در توقیعی این‌گونه امر فرموده است: «وَ أَكْثِرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ» (۹۰) برای تعجیل در ظهور، زیاد دعا کنید که این کثرت دعا، گشایش کار شما خواهد بود. ۳. نیابت: از وظایفی که اهل بیت علیهم السلام به ما آموخته‌اند و مؤمنین اعصار قبل نیز در انجام آن کوشا بوده‌اند، نیابت کردن از امام زمان علیه السلام در انجام کارهای مستحبی و یا اهداء ثواب اعمال خویشان به آن حضرت است. علی بن مغیره که توفیق بسیاری در تلاوت قرآن در ماه رمضان داشت، تلاوت هر ختم قرآن را به یکی از معصومین علیهم السلام اهداء می‌نمود. امام کاظم علیه السلام در تمجید کار او فرمودند: «لَكَ بِذَلِكَ أَنْ تَكُونَ مَعَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (۹۱) پاداش کار تو این است که در قیامت با آنها خواهی بود. موسی بن قاسم نیز در اقدامی مشابه در ایام حج، به نیابت از یکایک پیشوایان دین، طوافی مستحبی انجام می‌داد و امام جواد علیه السلام به او فرمودند: «اسْتَكْبِرْ مِنْ هَذَا فَإِنَّهُ أَفْضَلُ مَا أَنْتَ عَامِلُهُ» (۹۲) این کار را فراوان انجام بده زیرا برترین کاری است که تو انجام می‌دهی. داود حرمی نیز به زیارت امام هادی علیه السلام می‌رفت و آن زیارت را به امام زمان خویش حضرت عسکری علیه السلام اهداء می‌نمود، حضرت علیه السلام در تمجید از کار او فرمودند: «لَكَ مِنَ اللَّهِ ثَوَابٌ وَ أَجْرٌ عَظِيمٌ وَ مِنَّا الْمُحِبَّةُ» (۹۳) برای تو ثواب و پاداش بزرگی از جانب خدا خواهد بود و ما نیز سپاسگزار تو هستیم. ما نیز به این سنت حسنه عامل بوده، افعال مستحبی خویش را به نیابت از حضرت بقیه الله ارواحنا فداه انجام

می‌دهیم، تا در عین انجام وظیفه، مشمول رحمت الهی در دنیا و آخرت قرار گیریم. ۴. انتظار: بزرگترین عمل و والاترین عبادتی که برای ما در این زمان امکان پذیر است، انتظار ظهور آن امام مهربان می‌باشد. در روایات فراوانی، انتظار بالاترین عبادت جهاد و عمل، معرفی شده است به طوری که در درس انتظار گذشت بدیهی است چنین انتظاری، ثمره‌ی معرفت به مقام آن حضرت و محبت نسبت به ایشان است و این گونه انتظار، اثری جز دعا، ثمری جز خودسازی و بازتابی جز آمادگی نخواهد داشت. ۵. پیوند: از وظایف هر شیعه این است که به امام خویش معتقد و به یاد او باشد و حتی در غیبت آن حضرت، پیوند خویش را حفظ کند. قرآن به این حقیقت این گونه اشاره می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» (۹۴) ای ایمان آورندگان! صبر و استقامت کنید و با یکدیگر پیوستگی محکم داشته باشید و پرهیزگار باشید، امید است که رستگار شوید. حضرت باقر علیه السلام آیه را چنین تفسیر فرموده‌اند: بر انجام واجبات صبر پیشه کنید و در برابر دشمن شکبیا باشید و با امامی که چشم به راهش هستید، پیوستگی داشته باشید. (۹۵) غیبت امام زمان علیه السلام هرگز مانعی برای این پیوند نیست؛ زیرا غیبت، حداکثر مانع فیض حضور است و هرگز ارتباط معنوی و قلبی نمی‌شود. روش عملی پیوند با امام علیه السلام این است که انسان در همه‌ی عرصه‌های زندگی به آن امام مهربان متوسل شود، (درسی، خانوادگی، فردی، اجتماعی، مادی، معنوی) خود را عرضه کند و از آن حضرت، راه خروج از آن را بطلبد. همچنین برخی از ادعیه و زیارات مربوط به آن حضرت را بخواند و به این ترتیب، پیوند خویش را با امام زمان علیه السلام برقرار سازد. از جمله دعاهایی که خواندن آنها شایسته است، این دعاهاست: - دعای «اللهم کن لولیک» همیشه و بخصوص در نمازها؛ - دعای عهد هر صبحگاه؛ - زیارت آل یس هر هفته؛ خداوند متعال ما را به وظیفه شناسی در برابر امام زمان علیه السلام موفق گرداند و دعای خیر آن حضرت را بدرقه‌ی راهمان قرار دهد.

اکنون می‌دانیم

شایسته است هر شیعه راستین: ۱. برای جلب رضایت الهی، امام زمانش را شدیداً دوست بدارد. ۲. برای ظهور آن حضرت، فراوان دعا کند. ۳. در دوران غیبت از منتظران ظهور باشد. ۴. پیوند قلبی خود را با امام زمان علیه السلام روز به روز بیشتر کند.

پرسش‌های درس یازدهم

۱. آیه‌ی «کونوا مع الصادقین» به کدام یک از وظایف ما در مقابل امام زمان علیه السلام اشاره دارد؟ ۲. کدام دانشمند شیعی، هشتاد وظیفه از وظایف مؤمنان را در دوران غیبت برشمرده است؟ ۳. بر اساس آیه‌ی ۲۳ سوره‌ی شوری چه وظیفه‌ای داریم؟ ۴. چگونه محبت ما به امام زمان علیه السلام بیشتر می‌شود؟ ۵. امام عصر علیه السلام برای تعجیل فرج خود، چه درخواستی از شیعیان دارند؟ ۶. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چه عملی را برترین عمل امت خود ذکر کرده است؟ ۷. آیا در دوران غیبت نیز می‌توان به امر «رابطوا» ی (۹۶) قرآن عمل کرد؟ ۸. روش عملی پیوند با امام عصر علیه السلام را چه می‌دانید؟

درس دوازدهم

حقوق امام مهدی علیه السلام بر ما

... «أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلِوَالِدَيْكَ» (۹۷) سپاسگزار من و پدرت و مادرت باش. امام مهدی علیه السلام از ابعاد گوناگون، حقوق فراوانی بر ما دارند که توجه به آنها، ما را در انجام وظایف و تکالیف خویش نسبت به آن حضرت موفق می‌کند. برخی از این حقوق چنین‌اند: ۱. حق هدایت و تعلیم: هدایت خدا متعال، توسط پیامبران و امامان علیهم السلام به بشر می‌رسند. از این رو، هادی

و معلم الهی در زمان ما، حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد. امام عصر - ارواحنا فداه - همه‌ی حقوق یک معلم بر شاگرد و یک هادی بر هدایت شده را بر مؤمنان دارد. ۲. حقّ پدری: پدر حقّ بزرگی بر فرزندان خویش دارد. پدر حقیقی در هر زمان، امام و پیشوای الهی در آن روزگار است؛ چنان که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله خود و امیرالمؤمنین علیه السلام را دو پدر این امت معرفی فرموده است. (۹۸) دل سوزی امام زمان علیه السلام و رسیدگی آن حضرت به حال امتش و محبت و دلبستگی ایشان به دوستان و پیروان، بی تردید از محبتی که هر کس از پدر و مادر خویش می‌بیند، بالاتر است، چنان که حضرت رضا علیه السلام امام را اینگونه معرفی فرموده‌اند: «الْإِمَامُ الْأَنْبِيُّ الرَّفِيقُ وَالْوَالِدُ الشَّقِيقُ وَالْأَخُ الشَّقِيقُ وَالْأُمُّ الْبِرَّةُ بِالْوَلَدِ الصَّغِيرِ» (۹۹) امام دوست سازگار و پدر دلسوز و برادر همزاد (تنی) و مادر مهربان نسبت به فرزند کوچک خویش است. ۳. حقّ نعمت: هر کس که واسطه‌ی نعمتی از جانب خدا بر ما باشد، بر گردن ما حقی خواهد داشت. پدر و مادر که واسطه آفرینش و رزق ما هستند، معلم که واسطه آموزش و پرورش ماست، پزشک که واسطه علاج و رفع بیماری ماست؛ همه بر ما حقوقی دارند که ما باید در ادای این حقوق بکوشیم. حجت‌های الهی، هر یک در زمان خویش، واسطه‌ی نزول نعمت‌های الهی هستند و الطاف خدا، به واسطه وجود آنان به مردم نازل می‌شود. به این جهت که در زیارات، از اهل بیت علیهم السلام به «أَوْلِيَاءِ النَّعْمِ» تعبیر شده است. (۱۰۰) امام صادق علیه السلام با ابو حنیفه غذا می‌خوردند. پس از پایان غذا و حمد و سپاس خدای متعال، فرمودند: «اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مِنْكَ وَمِنْ رَسُولِكَ». (۱۰۱) خدایا! این غذا، لطف تو و پیامبر تو بود. در زمان حاضر نیز ولی نعمت ما امام زمان علیه السلام است که همه بر خوان کرم و فضل و نعمت خدا داد آن حضرت نشستیم. تمامی نعمتهای مادی و معنوی، الطافی که از جانب حق به ما می‌رسد، بلایبی که از ما دور می‌گردد، تماماً از طریق ایشان و به دعا و شفاعت آن حضرت است. بنابراین، آن حضرت بر ما حقّ عظیم دیگری دارد که حقّ نعمت می‌باشد. اکنون که مشخص شد امام مهدی علیه السلام راهنما و معلم، پدر و مادر دل سوز و ولی نعمت ماست؛ پس در قبال هر یک از این شئون، وظایف فراوانی نسبت به آن بزرگوار بر عهده‌ی ما قرار می‌گیرد که انجام آن لازم و ضروری است. بدین جهت در دعای ندبه، از خدای متعال تقاضا می‌کنیم: «وَأَعِنَّا عَلَى تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ». (۱۰۲) خدایا! ما را بر پرداخت کامل حق‌هایی که آن حضرت بر ما دارد، یاری ده.

اکنون می‌دانیم

۱. از جمله حقوق امام عصر علیه السلام: الف: حقّ هدایت و تعلیم؛ ب: حقّ پدری؛ ج: حقّ نعمت؛ است. ۲. ما جز به هدایت حضرت مهدی علیه السلام راه را درست نمی‌یابیم. ۳. آن حضرت نسبت به ما از پدر دلسوز تر و از مادر مهربان تر است. ۴. تمامی نعمتهایی که خداوند به ما عطا فرموده، به برکت وجود مبارک امام عصر علیه السلام است.

پرسش‌های درس دوازدهم

۱. چند حق از حقوق امام عصر علیه السلام را ذکر کنید. ۲. آیا اگر عنایات امام زمان علیه السلام نبود، ما می‌توانستیم راه درست را تشخیص دهیم؟ ۳. به بیان امام رضا علیه السلام چه کسی نسبت به ما از مادر مهربان تر است؟ ۴. «اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مِنْكَ وَمِنْ رَسُولِكَ». یعنی چه و چه ماجرای دارد؛ و چه نتیجه‌ای می‌توان از آن گرفت؟ ۵. چگونه دعا کنیم تا به ادای حقوق امام زمان علیه السلام توفیق پیدا کنیم؟

درس سیزدهم

نشانه‌های ظهور

«اَقْتَرَبَتِ السَّاعِيَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ» «فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نُّكْرٍ» (۱۰۳) «آن ساعت نزدیک آمد و ماه آسمان شکافته شد. پس از آنان روی بگردان تا روزی که ندا کننده‌ای خلق را به عالمی حیرت آور و هول‌انگیز دعوت کند». (۱۰۴) علائم ظهور امام زمان علیه السلام دو دسته است: الف: علائم غیر حتمی: یعنی علائمی که شاید اتفاق بیفتد و اگر اتفاق افتاد به معنی نزدیک بودن ظهور نیست. بلکه شاید مدت زیادی از غیبت هنوز باقی باشد؛ این علائم زیاد است که بعضی از آنها عبارتند از: - رواج گناه و بی بند و باری و بدحجابی - ... فراموش شدن و عمل نکردن به دستور امر به معروف و نهی از منکر. - منع حاجیان از زیارت خانه خدا به مدت سه سال. - شبیه شدن مردان به زنان و زنان به مردان در لباس پوشیدن و شکل و قیافه. - گرفتاری مردم به خوف و عناد و گرانی نرخ‌ها و کمی اموال و مرگ و خونریزی - ... رواج موسیقی در جمع مسلمان و بی توجهی نسبت به آن. - علنی شدن فروش شراب و غیره ... ب: علائم حتمی: یعنی علائمی حتماً اتفاق می‌افتد که با واقع شدن آنها به فاصله‌ی چند ماه ظهور حضرت واقع می‌شود و این علائم هنوز اتفاق نیفتاده است؛ بعضی از آنها عبارتند از: ۱- صیحه آسمانی. از امام باقر علیه السلام در حدیثی نقل شده: «وَأَنَّ مِنْ عَلَامَاتِ خُرُوجِهِ ... وَصَيْحَةٌ مِنَ السَّمَاءِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ» (۱۰۵) و همانا از علایم خروج مهدی ... حدوث صیحه‌ای در ماه رمضان است. ۲- خروج سید یمانی. یمانی، یکی از سرداران مردم یمن است که مردم را به حق و عدل دعوت می‌کند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: قیام یمانی واقع می‌شود و هیچ پرچمی (نهضتی) به اندازه پرچم یمانی مردم را به حق و حقیقت هدایت نمی‌کند. ۳- خروج سفیانی. سفیانی دارای رویی سرخ، پوستی سفید و چشمانی زاغ می‌باشد؛ او از شهرهای روم (شاید مراد اروپای فعلی باشد) بیا می‌خیزد و بر گردن صلیب دارد؛ شاید او مسیحی یا مسلمان منحرفی باشد که دشمنی امیرالمؤمنین علیه السلام را به دل دارد. زیرا در برخی روایت‌ها آمده که وی در کوفه اعلام می‌کند هر که سر شیعه علی بن ابیطالب علیه السلام را بیاورد، هزار درهم جایزه می‌گیرد. ۴- کشته شدن نفس زکیه. در روایات شیعه به علامتی قبل از ظهور حضرت مهدی علیه السلام به عنوان قتل نفس زکیه اشاره شده است که بعد از این جنایت، حضرت ظهور خواهند کرد. از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمودند: «لَيْسَ بَيْنَ قِيَامِ قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ وَبَيْنَ قَتْلِ النَّفْسِ الزَّكِيَّةِ إِلَّا خَمْسَ عَشْرَةَ لَيْلَةً» (۱۰۶) بین قیام قائم علیه السلام و کشته شدن نفس زکیه بیش از پانزده شبانه روز فاصله نیست. ۵- خسف بیداء. (فرو رفتن زمین در بیداء) مقصود از خسف در بیداء آن است که پس از این که سفیانی با لشکری عظیم به قصد جنگ با حضرت مهدی علیه السلام عازم مکه می‌شود و در بین مکه و مدینه و در محلی که به سرزمین بیداء معروف است، به گونه‌ی اعجاز آمیز به امرا خداوند در دل زمین فرو می‌روند. این حادثه در بسیاری از روایات شیعه و سنی به عنوان نشانه‌های ظهور بیان شده و در شماری از آنها به حتمی بودن آن تأکید شده است. جز نشانه‌هایی که صراحتاً در احادیث به حتمی بودن آنها اشاره شده است، بقیه‌ی نشانه‌های ظهور، همگی از امور موقوفه به شمار می‌روند، چنانکه بزرگانی مانند شیخ مفید قدس سره، شیخ صدوق قدس سره و شیخ طوسی قدس سره بدان تصریح کرده‌اند. بدین معنا که به جز نشانه‌های حتمی ظهور بقیه‌ی آنها بنا بر مشیت و اراده الهی ممکن است دچار تغییر و تبدیل، تقدم و یا تأخر شوند. به عبارت دیگر آنها از جمله امور لوح محو و اثبات به حساب می‌آیند و ممکن است با تغییر و تبدیل در شرایط آنها و عوض شدن علل رخ دادن آنها به گونه دیگری پدید آیند و یا اصلاً رخ ندهند. البته بسیاری از رویدادهایی که در احادیث ما به آنها اشاره شده است تا کنون اتفاق افتاده‌اند و دچار بیداء (۱۰۷) در اصل تحقق خویش نشده‌اند. مثلاً اگر در حدیث به نزول بلائی (مشروط) اشاره شده باشد به واسطه توسل و استغفار مؤمنان و مسلمانان ممکن است در نزول آن تأخیر رخ دهد و یا اصلاً چنین بلائی به جهت عظمت عمل صالح ایشان نازل نشود و یا اینکه با برخی اعمال صالح و یا ناصالح ظهور حضرت را دچار تعجیل یا تأخیر کنند.

۱. علائم ظهور امام زمان علیه السلام دو دسته است: علائم حتمی و غیر حتمی. ۲. اگر علائم غیر حتمی اتفاق افتاد به معنی نزدیک بودن ظهور نیست. ۳. اگر علائم حتمی واقع شد به فاصله‌ی چند ماه ظهور حضرت واقع می‌شود. ۴. به جز نشانه‌های حتمی ظهور بقیه‌ی آنها بنا بر مشیت و اراده الهی ممکن است دچار تغییر و تبدیل شوند.

پرسش‌های درس سیزدهم

۱. به طور کلی علائم ظهور امام زمان علیه السلام به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ ۲. به چند نمونه از علائم غیر حتمی اشاره کنید. ۳. دو نمونه از علائم حتمی را با توضیح ذکر کنید. ۴. بداء یعنی چه؟ ۵. مقصود از خسف در بداء چیست؟ ۶. آیا ایمانی دعوت به سوی حق می‌کند یا دعوت به سوی باطل؟

درس چهاردهم

ظهور

«وَلَهُ أُسْلِمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا» (... ۱۰۸) و هر آنکس که در آسمانها و زمین است، از سر اشتیاق یا کراهت، تسلیم فرمان او خواهد بود. بشارت به ظهور امام مهدی علیه السلام در تمامی کتب آسمانی قبل آمده است. همه‌ی انبیا و اولیا، انتظار آن روز را می‌کشیده‌اند؛ (۱۰۹) ولی غیبت آن امام همام تا کی ادامه می‌یابد و خدای بزرگ چه هنگام به آن عزیز اذن ظهور خواهد داد؟ هیچ کس جز خدا نمی‌داند. (۱۱۰) به همین جهت، هر کسی برای ظهور آن حضرت وقت معینی را اعلام کند، دروغ می‌گوید. امام مهدی علیه السلام در توقیعی فرموده است: «أَمَّا ظُهُورُ الْفَرَجِ فَإِنَّهُ إِلَى اللَّهِ وَكَذَبَ الْوَقَّاتُونَ». (۱۱۱) امر ظهور به دست خداست و آنان که برای ظهور وقت معین می‌کنند، دروغ می‌گویند. دوران غیبت امام زمان علیه السلام عصر مشکلات شیعه است. پایان یافتن این دوران و فرارسیدن زمان ظهور، با دعا و تقاضای مردم در ارتباط است. خدای متعال با دعا و ضججه و ناله‌ی بنی اسرائیل، از چهارصد سال عذاب آنان، صد و هفتاد سال باقیمانده آن را بخشید و با نبوت حضرت موسی علیه السلام، آنان را از شر فرعون نجات داد. از این رو امام صادق علیه السلام برای تعجیل ظهور، مسلمانها را به دعا و ناله به درگاه خدا، همانند بنی اسرائیل، توصیه می‌فرماید. (۱۱۲) امام زمان علیه السلام از کنار خانه‌ی کعبه، در محل حجر الاسود، (۱۱۳) ظهور خواهد کرد؛ در حالی که سیصد و سیزده یار آن حضرت در آنجا حاضرند. (۱۱۴) جبرئیل امین در لحظه‌ی ظهور بر بام خانه کعبه می‌رود و با فریادی که همه‌ی مردم دنیا آن را می‌شنوند و مفهومش را می‌فهمند، ظهور آن حضرت را اعلام می‌کند (صیحه‌ی آسمانی). (۱۱۵) مؤمنان برگزیده از هر گوشه‌ی عالم به بیعت و یاری آن می‌شتابند. حضرت عیسی علیه السلام از آسمان فرود می‌آید و با آن حضرت بیعت کرده، در سپاه ایشان قرار می‌گیرد و در نماز به آن حضرت اقتدا می‌کند. (۱۱۶) عده‌ای از مؤمنان که مشتاق یاری حضرتش بوده‌اند و در گذشته‌اند، زنده می‌شوند و به یاری امام خویش می‌شتابند. آن هنگام که شماره‌ی یاوران آن حضرت به ده هزار نفر برسد، قیام می‌کند (۱۱۷) و پس از فتح مکه به مدینه می‌رود. از آنجا به کوفه تشریف می‌برد و در آن جا استقرار می‌یابد و آن شهر را پایتخت حکومت جهانی خویش قرار می‌دهد (۱۱۸) و از همان جا لشکر خویش را به سراسر جهان می‌فرستد. در این جنگ‌ها، علاوه بر یارانی که روز به روز بر تعدادشان اضافه می‌شود، فرشتگان و عوامل طبیعت نیز به فرمان آن حضرت هستند. (۱۱۹) ترس و رعب شدیدی همه‌ی ارکان سپاه دشمن را فرا گرفته، مانع آنها از هر اقدامی می‌شود. (۱۲۰) از ویژگی‌های لشکر امام زمان علیه السلام آن است که در هیچ جبهه‌ای شکست نمی‌خورد و همواره پیروز و سرفراز است؛ (۱۲۱) زیرا اکثر مردم در برابر لشکر آن حضرت تسلیم می‌شوند و با دیدن: - معجزات و نشانه‌های الهی؛ - منطق و کلام دلربا؛ - اخلاق و انسانیت و معنویت او و یارانش؛

دیگر جایی برای انکار نمی‌ماند. اندک مقاومتی هم که از سوی بعضی مخالفان اسلام، چون یهود و برخی مخالفان متعصب اهل بیت علیهم السلام انجام گیرد؛ درهم شکسته می‌شود (۱۲۲) و شرق و غرب عالم در مدت هشت ماه فتح می‌شود. (۱۲۳) امام مهدی علیه السلام در آن نبردها، با ستمگران و سرکشان درگیر می‌شود و حق ستم دیدگان را از آنها می‌ستاند. کفار و مشرکان اگر بر کفر خویش پافشاری کنند کشته و دشمنان اهل بیت علیهم السلام سرکوب می‌شوند (۱۲۴) و مفسدان و منحرفان و شیاطین به جزای خویش می‌رسند. گردن کشان و سرکشان و منکران به قتل می‌رسند و سرتاسر زمین، در سایه‌ی فرهنگ الهی تشیع، به رهبری امام زمان علیه السلام قرار می‌گیرد. خداوند بزرگ، تحقق آن دوران را زودتر و آسان‌تر گرداند. آمین!

اکنون میدانیم

ظهور حضرت مهدی علیه السلام قطعی است؛ اما زمان آن نامشخص است. ۱- هر کس برای ظهور وقت تعیین کند دروغ است. دعا تنها راه نیست! شیعه در دوران غیبت و تکالیف فراوان دارد که انجام هر کدام از آنها در پایان بخشیدن به دوران غیبت، مؤثر است. ۲- دوران نامعلوم غیبت، با دعا و تضرع به درگاه الهی خاتمه می‌یابد. ۳- حضرت مهدی علیه السلام ۳۱۳ یا خاص دارد و با سپاه ۱۰۰۰۰ نفری از مکه قیام خواهد کرد. ۴- از ویژگی‌های سپاه امام زمان علیه السلام «همواره پیروز» است.

پرسش‌های درس چهاردهم

۱. از تفسیر آیه ۸۳ سوره آل عمران چه میدانید؟ ۲. ظهور در چه تاریخی اتفاق می‌افتد؟ ۳. معلوم بودن وقت قیام امام عصر علیه السلام به کدام امر تشبیه شده است؟ ۴. توفیق امام عصر علیه السلام در مورد وقت ظهور چیست؟ ۵. نمونه‌ای تاریخی در پایان یافتن دوره غیبت با تضرع به درگاه الهی بیان کنید. ۶. صیحه‌ی آسمانی از کجا و به وسیله‌ی چه کسی به گوش جهانیان می‌رسد؟ ۷. آیا از مردگان هم کسانی به یاری امام زمان علیه السلام می‌شتابند؟ ۸. مسیر حرکت و مرکز حکومت امام زمان علیه السلام را در زمان ظهور بیان کنید. ۹. مردم چگونه به امام زمان علیه السلام ایمان می‌آورند و تسلیم آن حضرت می‌شوند؟ ۱۰. از تعداد و ویژگی‌های سپاه پیروز حضرت حجت علیه السلام چه می‌دانید؟

درس پانزدهم

حکومت

«اعلموا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا» (... ۱۲۵) بدانید که خدا زمین را پس از مرگش زنده خواهد کرد. با قیام حضرت مهدی علیه السلام و مقاومت چند ماهه‌ی دشمنان در برابر آن حضرت، سرانجام گردن کشان عناصر فاسد نابود خواهند شد و سراسر زمین، تسلیم فرمان خدا شده، تحت حاکمیت آن حضرت قرار خواهند گرفت. قرآن دورنمای حکومت مهدوی را این گونه ترسیم فرموده است: «وَعِدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلا يُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلا يُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمَّا يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» (۱۲۶) خداوند به افراد مؤمن و نیکوکار شما وعده داده است که آنها را همچون پیشینیان، در زمین به خلافت رساند؛ و دینی را که برای آنان برگزیده است، قدرت دهد؛ و ترس آنان را به امنیت تبدیل کند. همه مرا خواهند پرستید و اندکی به من شرک نخواهند آورد. بنابر آیه فوق و روایات این موضوع، حکومت آن حضرت، چهار هدف دارد: ۱. تشکیل دولت جهانی: حکومت امام زمان علیه السلام فراگیر است؛ یعنی سرتاسر زمین به یک کشور تبدیل و مرزها برچیده می‌شود. دولت‌ها از بین می‌روند و اختلافات و جنگ‌ها خاتمه می‌یابند. ۲.

حاکمیت اسلام راستین: قانون آن دولت جهانی و فرهنگ حاکم بر آن عصر، بر اساس اسلام خواهد بود. آیینی که «خدا به آن خشنود است»، همان است که در روز غدیر (۱۲۷) معرفی شد. در آن زمان، اسلام بر همه‌ی ادیان غلبه می‌یابد و حاکمیت آن بر سراسر گیتی ظاهر خواهد شد. قرآن نیز این واقعیت را یاد آور شده است: «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» (۱۲۸) او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن دین را بر همه‌ی ادیان غلبه دهد، هر چند مشرکان از آن ناخشنود باشند. آن حضرت، منافقان و دشمنان اهل بیت علیهم السلام را نابود می‌کند؛ (۱۲۹) تمامی بدعت‌هایی را که در اسلام وارد شده، از بین می‌برد و احکام و سننی را که فراموش گردیده است، برقرار می‌سازد و اسلام را تجدید بنا می‌کند (۱۳۰) و برای اولین بار احکام الهی، در همه‌ی ابعاد آن، در سراسر عالم اجرا می‌شود. ۳. بر قراری عدالت و امنیت: از برترین اهداف حکومت آن حضرت، بر قراری عدالت و از بین بردن ظلم و جور در همه‌ی اشکال و انواع آن است. در جامعه‌ای که ظلم نباشد، امنیت خواهد بود و فراوانی و ثروت ایجاد خواهد شد. یکی از جلوه‌های عدالت، داوری درست است. ویژگی مهم این داوری حکومت امام مهدی علیه السلام این است که آن حضرت در اختلافات بین افراد، به علم الهی حکم می‌کند و به شاهد و یتیم نیاز ندارد و از این رو، قضاوت آن حضرت به باطن است نه به ظاهر؛ که به قضاوت حضرت داود علیه السلام شباهت دارد. (۱۳۱) ۴. از بین رفتن شرک: بندگی خدا و سر به آستان کسی جز او نساییدن، هدف آفرینش است. این هدف والا در عصر حکومت امام زمان علیه السلام در پهنه جهان تحقق می‌یابد؛ زیرا آن حضرت، کفار و مشرکان را از میان می‌برد و شرک و چندگانه پرستی را تحت هر عنوانی که باشد، نابود می‌کند. به این ترتیب در آن روزگار، تنها خدا پرستیده می‌شود. قرآن این ویژگی حکومت آن حضرت را این گونه بیان می‌کند: «الَّذِينَ إِن مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ» (۱۳۲) ایشان کسانی هستند که چون آن‌ها را از زمین به قدرت برسانیم، نماز بر پا می‌دارند و زکات می‌پردازند و امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند. به راستی، زندگی در چنان زمانی، چه نیکو و چه دلپذیر است!

اکنون می‌دانیم

با حکومت امام زمان علیه السلام چند هدف محقق می‌شود: ۱. تشکیل دولت جهانی و فراگیر؛ ۲. حاکمیت فراگیر اسلام مورد پسند خداوند متعال؛ ۳. عدالت و امنیت؛ ۴. محو ظلم و شرک جهانی؛

پرسش‌های درس پانزدهم

۱. آیه‌ی ۱۷ سوره‌ی حدید چه ارتباطی با دوران ظهور امام عصر علیه السلام دارد؟ ۲. یک آیه از قرآن در تبدیل خوف به امنیت، که از ویژگی‌های دوران ظهور است، بنویسید. ۳. در مورد غلبه‌ی دین خدا بر سایر ادیان، آیه‌ای را ذکر کنید. ۴. (داوری درست) از ویژگی‌های حکومت مهدوی است. در این مورد چه توضیحی دارید؟ ۵. آکنده شدن جهان از عطر توحید با محو گنذاب شرک و بت پرستی در چه زمانی تحقق می‌پذیرد؟ ۶. چه شاهی از قرآن در مورد عمل به احکام دین، در دولت مهدوی سراغ دارید؟

درس شانزدهم

یاران حضرت

... «فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ» (۱۳۳) پس به زودی خداوند گروهی را می‌آورد که آنان را دوست می‌دارد و ایشان نیز دوستدار خدایند. در برابر مؤمنان فروتن و

در برابر کافران سرافرازند. در راه خدا جهاد می‌کنند و از ملامت هیچ سرزنش کننده‌ای نمی‌هراسند. یاران خاص امام زمان علیه السلام در آغاز، به تعداد جنگاوران جنگ بدر، سیصد و سیزده نفرند. (۱۳۴) سپس ده هزار نفر دیگر با آن حضرت بیعت می‌کنند. (۱۳۵) این افراد از مقامی بس بلند برخوردارند تا آنجا که انبیاء و اولیای الهی نیز خواستار آن بوده‌اند که از یاران حضرتش به شمار آیند. امام صادق علیه السلام آرزومند خدمتگزاری بارگاه آن حضرت بوده و می‌فرمودند: «لَوْ أَدْرَكْتُهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي» (۱۳۶) اگر من روزگار مهدی ر درک می‌کردم، تمام عمرم را در خدمت او می‌گذراندم. در دعاهایی که ما را به خواندن آن امر کرده‌اند، مکرراً این مقام از خداوند متعال در خواست شده است؛ آن جا که می‌گوییم: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ وَالذَّائِبِينَ عَنْهُ وَالْمُسَارِعِينَ إِلَيْهِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِهِ وَالْمُتَمَتِّلِينَ لِأَمْرِهِ وَالْمُحَامِلِينَ عَنْهُ وَالسَّابِقِينَ إِلَى إِرَادَتِهِ وَالْمُسْتَشْهَدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ». (۱۳۷) خدایا! مرا از یاران و یاوران حضرت مهدی علیه السلام و مدافعان او و آنان که در انجام نیازهای او می‌شتابند و فرمان‌های او را اطاعت می‌کنند و حامی اویند و در اجرای فرمانش از یکدیگر سبقت می‌گیرند و در رکاب تو خواهان شهادتند؛ قرار ده. این مقام بلند، در پرتو صفات و کمالاتی نصیب یاران آن حضرت می‌شود. چه نیکوست که با آگاهی از ویژگی‌ها و صفات آنان و تلاش در راه آراسته شدن به آن صفات، بکوشیم تا به عنایت خداوند متعال در صف آن یاران قرار گیریم. برخی از صفات ایشان - آن گونه که از روایات بر می‌آید - به قرار زیر است: ۱. عبادت و پارسایی: یاران حضرت مهدی علیه السلام بندگان واقعی خداوند متعال و اهل عبادت و تقوی هستند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: آنان مردانی شب زنده دار هستند که شب را به عبادت می‌گذرانند و به هنگام نماز، زمزمه‌ای چون صدای زنبور عسل دارند. (۱۳۸) سجده بر پیشانی آنها اثر کرده است. شیران روز و نیایشگران شبند. (۱۳۹) ۲. قدرت و تلاش: امیرالمؤمنین علیه السلام در این باره می‌فرماید: اصحاب مهدی علیه السلام جوان‌اند؛ سال خورده‌ای در میان آنها نیست؛ مگر به مقدار سرمه در چشم و نمک در غذا. (۱۴۰) جوان بودن، نشانه‌ی توانایی و تلاش و بی‌باکی و جهانگردی است؛ زیرا آنان وظایف سنگینی بر عهده دارند که جز با قدرت و شجاعت و ایستادگی، انجام شدنی نیست. امام صادق علیه السلام فرموده است: هر یک از آنان قدرت چهل مرد را دارد. دل‌هایشان استوارتر از پاره‌های آهن است؛ تا آنجا که اگر از برابر کوه آهنین بگذرند، آن را ریشه کن می‌کنند. شمشیرهایشان را در غلاف نمی‌کنند تا آن زمان که خدا خوشنود گردد. (۱۴۱) در روایت دیگری از آن حضرت می‌خوانیم: اگر مأموریت ویران کردن شهری را داشته باشند، تا آن را ویران نکنند آرام نمی‌گیرند. - در سرعت عمل - همچون عقابان نشسته بر اسبند. (۱۴۲) ۳. ایمان و بصیرت: یاران امام زمان علیه السلام از ایمانی قوی، همراه با علم و بصیرت بهره‌مندند. آنان خدا را به حقیقت معرفت می‌شناسند (۱۴۳) و هرگز شبهه‌ای درباره‌ی خداوند در قلب آنان راه نمی‌یابد. (۱۴۴) آنها کسانی هستند که معارف خویش را از کتاب خدا و روایات معصومان می‌گیرند و به هیچ منبع و مأخذ دیگری در کسب علم مراجعه نمی‌کنند. (۱۴۵) آنان در دین، فقیه‌اند و از دانشی ژرف برخوردار. حضرت صادق علیه السلام در وصف آنها فرموده است: مؤمنانی که خدا مهدی را در میان آنها به پا می‌دارد، افرادی برگزیده و شایسته قضاوت و حکومت و دین فقیه هستند. (۱۴۶) ۴. دل بستگی و فرمانبرداری: عشق و علاقه به حضرت مهدی علیه السلام قلب یاران آن حضرت را فرا گرفته است؛ از این رو، تسلیم فرامین اویند و در هیچ شرایطی، یاری آن حضرت را رها نمی‌کنند امام صادق علیه السلام فرمودند: یاران مهدی دستان خود را بر زین مرکب امام می‌کشند تا به آن تبرک جویند. به دور آن حضرت حلقه می‌زنند و در جنگ‌ها خویشتن را سپر بلائی او می‌کنند و هر آنچه حضرتش از آنان بخواهد انجام می‌دهند. (۱۴۷) پایان بخش این بحث رهنمودی از امام ششم، حضرت صادق علیه السلام در صفات یاران آن حضرت است: «مَنْ سَرَّ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَ لْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ وَ هُوَ مُنْتَظَرٌ» (۱۴۸) هر که دوست دارد از یاران مهدی باشد، پس باید انتظار کشد و به پرهیزگاری و اخلاق نیک عمل کند، در حالی که منتظر ظهور آن حضرت است. چه نیکوست این درس با دعایی از حضرت رضا علیه السلام پایان بخشیم و این گونه از خداوند متعال تقاضا کنیم: «اللَّهُمَّ ... وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْتَظِرُهُ بِإِدِينِكَ وَ تُعَزُّ بِهِ نَصِيرًا وَ لِيَكُنْ بِنَا عَيْرَنَا». (۱۴۹) خدایا! ... ما را از

کسانی قرار ده که دینت را توسط آنها باری می‌دهی و یاری ولایت را بوسیله آنها سرافراز می‌داری و دیگران را در این مقام، جایگزین ما مگردان.

اکنون می‌دانیم

۱. مقام یاران حضرت مهدی علیه السلام آن چنان والاست که امام صادق علیه السلام نیز آرزوی خدمتگزاری به آن آستان را دارد.
 ۲. در دعاها از خداوند می‌خواهیم که ما را از یاوران حضرتش قرار دهد. ۳. برخی از صفات و کمالات یاوران آن حضرت عبارتند از: الف: پارسایان شب زنده دار؛ ب: جوانان توانا و تلاشگر؛ ج: مؤمنان با بصیرت؛ د: فدائیان دل بسته به مولا؛ ۴. در پرتو رهنمود امام صادق علیه السلام، دو صفت ورع و اخلاق نیک از صفات یاران منتظر است. ۵. باید از خدا بخواهیم تا ما را از یاران حضرتش قرار دهد و دیگران را جایگزین ما نکند.

پرسش‌های درس شانزدهم

۱. چه سخنی از امام صادق علیه السلام در آرزوی خدمتگزاری به آستان امام عصر علیه السلام سراغ دارید؟ ۲. در کدام بخش از دعای عهد، یاری و دفاع و اطاعت و حمایت از امام عصر علیه السلام را از خداوند درخواست می‌کنیم؟ ۳. در پرتو روایات، برخی صفات حضرت مهدی علیه السلام را ذکر کنید. ۴. یاران امام عصر علیه السلام پیرند یا جوان؟ پاسخ صحیح را با یک روایت ذکر کنید. ۵. خداشناسی و فقهت یاوران امام عصر علیه السلام چگونه است؟ ۶. یاوران امام عصر علیه السلام دل بسته دنیاند یا مولایشان؟ ۷. با کدام دعای امام رضا علیه السلام از خدا می‌خواهیم که ما را به یاری رسانی مولایمان عزت دهد و دیگری را جایگزین ما نکند؟

درس هفدهم

رجعت

«وَ إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ» «وَيَوْمَ نَخْشِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ» (۱۵۰) و چون گفته (خدا) بر آنان واقع شود (و نشانه‌های قیامت آشکار گردد) جنبنده‌ای را از زمین برای آنان بیرون می‌آوریم که با ایشان درباره اینکه مردم نشانه‌های ما را باور نداشتند سخن می‌گوید و آن روز که از میان هر امت گروهی از تکذیب کنندگان آیات خود را محشور می‌کنیم، پس آنان نگاهداشته می‌شوند. رجعت در لغت به معنای «بازگشت» بکار می‌رود و در اصطلاح به بازگشت گروهی از مردگان به این جهان همزمان با قیام جهانی حضرت مهدی علیه السلام گفته می‌شود، و طبعاً بازگشت این گروه قبل از فرا رسیدن رستاخیز خواهد بود. روی این اصل گاهی از رجعت در شمار رویدادهای قبل از قیامت یاد می‌شود و گاهی در زمره‌ی حوادث مربوط به ظهور حضرت مهدی منتظر علیه السلام مذکور می‌گردد. محدث گرانقدر شیعی شیخ حر عاملی می‌نویسد: «مراد از رجعت در نزد ما همانا زندگی بعد از مرگ و پیش از قیامت است، و همین معنی است که از لفظ رجعت به ذهن خطور می‌کند و دانشمندان بر آن تصریح کرده‌اند» (۱۵۱) فقیه و متکلم توانای شیعی شیخ مفید می‌فرماید: «خداوند شماری از امت محمد صلی الله علیه و آله را بعد از مرگشان و پیش از برپائی قیامت بر می‌انگیزد، و این از اختصاصات مذهب آل محمد علیهم السلام می‌باشد و قرآن بر درستی آن گواهی می‌دهد». (۱۵۲) دانشمند متبحر شیعه در قرآن چهارم سید مرتضی علم الهدی پیرامون رجعت از نظر شیعه می‌نویسد: «عقیده‌ی شیعه‌ی امامیه چنین است که خداوند متعال به

هنگام ظهور امام زمان حضرت مهدی علیه السلام گروهی از شیعیان را که پیش از قیام آن حضرت از دنیا رفته‌اند، به دنیا باز می‌گرداند تا آنان به پاداش یآوری و همراهی و درک حکومت آن وجود مقدس نائل آیند؛ و نیز برخی از دشمنان حضرتش را زنده می‌کند تا از ایشان انتقام گیرد، بدین ترتیب که آشکاری حق و بلندی مرتبت پیروان حق را بنگرند و اندوهگین شوند». (۱۵۳) علامه مجلسی - قدس سره - پس از نقل روایات فراوان و ذکر اقوال بزرگان درباره رجعت می‌نویسد: «از دیدگاه ما (شیعیان) رجعت به (گروهی از) مؤمنان راستین و کافران فرو رفته در گرداب کفر و الحاد اختصاص دارد و کسی غیر از این دو گروه به دنیا باز نخواهد گشت». (۱۵۴) از این بیانات و با توجه به احادیثی که در کتب معتبر شیعه گردآوری شده به روشنی بر می‌آید که شیعیان رجعت را منحصر به بازگشت گروهی از مؤمنان و کافران می‌دانند و بس. اینان با استناد با دلائل متقن و خلل‌ناپذیر معتقدند که بنا بر وعده‌ی حتمی الهی، آخرین ذخیره‌ی خداوندی، حضرت مهدی علیه السلام که همانم و هم‌کنیه پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و از نسل آن حضرت می‌باشد - در روزگاری که زمان آن بر ما پوشیده است، پرده‌ی غیبت را کنار می‌زند و با ظهور خویش کاخ ستمگران را درهم می‌شکند خداجویان را به عزت می‌رساند، شوکت مسلمین را زنده می‌کند و خفاشان شبهای تیره را برای همیشه از صفحه روزگار محو می‌نماید. آنگاه همزمان با قیام این رادمرد عدل گستر گروهی از مؤمنان و منکران به جهان مادی باز گشته و هر گروه براساس کردار پیشین خود به ثواب و عقاب نائل می‌آیند. (۱۵۵) ناگفته نماند که این سخن نه بدان معنی است که از دیدگاه عقاید، شیعی، اصل رجعت در شمار اصول دین بوده و هم پایه‌ی اعتقاد به توحید، نبوت و معاد می‌باشد. بلکه بسان بسیاری از ضروریات دینی یا رویدادهای تاریخی انکارناپذیر، از مسلمیات قطعی محسوب می‌گردد. به عنوان مثال: همه‌ی مسلمانان باور دارند که جنگ بدر، نخستین غزوه‌ای بود که بین مسلمانان و مشرکان مکه در سال دوم هجرت به وقوع پیوست. اما قطعیت چنین حادثه‌ای به وقوع آن در زمره‌ی اصول عقاید اسلامی به شمار نمی‌آید، و با این همه، کسی از مسلمانان را نیز یارای انکار آن نیست.

اکنون می‌دانیم

۱. رجعت در لغت به معنای «بازگشت» است ۲. رجعت در اصطلاح به بازگشت گروهی از مردگان به این جهان همزمان با قیام جهانی حضرت مهدی علیه السلام گفته می‌شود. ۳. شیعیان رجعت را منحصر به بازگشت گروهی از مؤمنان و کافران می‌دانند و بس. ۴. گروهی از مؤمنان و منکران به جهان مادی بازگشته و هر گروه براساس کردار پیشین خود به ثواب و عقاب نائل می‌آیند.

پرسش‌های درس هفدهم:

۱. رجعت در لغت به چه معنایی آمده است؟ ۲. رجعت در اصطلاح چیست؟ ۳. علامه مجلسی قدس سره در رابطه با عقیده‌ی به رجعت چه می‌فرماید؟ ۴. شیخ مفید قدس سره پیرامون رجعت چه فرموده است؟

درس هجدهم

پیام‌ها

«وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا» (۱۵۶) هر آن چه پیامبر به شما داد، آن را بپذیرید و از هر چه شما را باز داشت، باز بایستید. رهنمودهای فراوانی از امام زمان علیه السلام به ما رسیده است که بیشتر آنها پاسخ‌های آن حضرت به پرسش‌هایی است که شیعیان از طریق نواب اربعه پرسیده‌اند. جواب کتبی امام علیه السلام به آن پرسش‌ها را توفیق می‌نامند. این توفیق‌ها در کتاب‌هایی

مانند کمال الدین شیخ صدوق (۳۸۱ ه‍.ق) و احتجاج شیخ طبرسی (۵۸۱ ه‍.ق) آمده است. علاوه بر تویحها، گفتارهای ارزشمندی نیز از آن بزرگوار به ما رسیده است که پاسخ سؤالات شفاهی افراد، در تشرّفات ایام کودکی و دوران غیبت صغری و غیبت کبری است. (۱۵۷) احادیث امام مهدی علیه السلام گنجینه‌ی گران سنگی از معارف شیعی است که مطالب گوناگونی در بردارد؛ مانند: توحید، تفسیر قرآن، امامت و مقامات اهل بیت علیهم السلام، ردّ عقاید و فرقه‌های منحرف، ردّ مدعیان دروغین امامت و نیابت، تبیین مسائل گوناگون مهدویت، بیان ادعیه و اذکار، (۱۵۸) گفتارهای اخلاقی، مسائل فقهی. در درس‌های گذشته، شماری از جملات گهربار آن امام همام نقل شده است. اکنون سخنان دیگری از آن حضرت بیان می‌شود تا روشنگر راه پیروان ایشان باشد:

۱. آفرینش، عبث و بی هدف نیست: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقِ الْخَلْقَ عَبَثًا وَ لَمَّا أَمَّهُمْ سِدَى» (۱۵۹) بی گمان، خدای بزرگ، آفریدگان را بیهوده نیافریده و بی هدف رها نکرده است. ۲. لزوم وجود حجت الهی در هر عصر ...: «أَنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُو مِنْ حُجَّهِ إِمَّا ظَاهِرًا وَ إِمَّا مَغْمُورًا». (۱۶۰) به درستی که زمین از حجت خدا خالی نمی‌ماند، خواه آشکار و خواه پنهان باشد. ۳. ردّ مدعیان دروغین امامت ...: «أَنَّ الْحَقَّ مَعَنَا وَ فِينَا لَا يَقُولُ ذَلِكَ سِوَانَا إِلَّا كَذَابٌ مُفْتَرٌ» (۱۶۱) به درستی که حق با ما و در ماست و غیر از ما هر کس این سخن را بگوید دروغ گو و افترازننده است. ۴. فایده‌ی امام غایب علیه السلام: «وَ أَمَّا وَجْهُ الْإِنْفَاعِ بِي فِي غَيْبِي فَكَالْإِنْفَاعِ بِالشَّمْسِ إِذَا غَبِبَهَا عَنِ الْأَبْصَارِ السَّحَابِ» (۱۶۲) چگونگی بهره‌مندی از من در دوران غیبت، همانند بهره‌مندی از خورشید است آن هنگام که ابرها آن را از چشم‌ها پوشانیده باشند. ۵. معرفی مقام خویشان: «أَنَا خَاتِمُ الْأَوْصِيَاءِ وَ بِي يَدْفَعُ اللَّهُ الْبَلَاءَ عَنِ أَهْلِ وَ شَيْعَتِي» (۱۶۳) پایان دهنده‌ی جانشینان پیامبر هستم و خداوند - عزّ و جلّ - به وسیله‌ی من، بلا را از کسان و شیعیانم دور می‌سازد. ۶. لزوم کسب علوم دینی از اهل بیت علیهم السلام: «طَلَبُ الْمَعَارِفِ مِنْ غَيْرِ طَرِيقِنَا أَهْلَ الْاِحْتِاجِ مُسَاوِقٌ لِانْكَارِنَا». (۱۶۴) جست و جوی معارف دین از غیر راه ما خاندان پیامبر، به انکار ما می‌انجامد. ۷. راه کسب هدایت الهی: «إِنْ اسْتَرْشَدْتَ أُرْشِدْتَّ وَ إِنْ طَلَبْتَ وَجَدْتَ» (۱۶۵) اگر خواستار هدایت باشی، ارشاد خواهی شد و اگر جویای حق شوی می‌یابی. ۸. علت دوری افراد از سعادت دیدار آن حضرت: «فَمَا يَحْبِسُنَا عَنْهُمْ إِلَّا مَا يَتَّصِلُ بِنَا مِمَّا نَكْرَهُهُ» (۱۶۶) پس، ما را از ایشان (شیعیان) دور نمی‌کند مگر رفتار آنها که پیوسته به ما گزارش می‌شود؛ رفتاری که ما آن را ناخوشایند می‌داریم. ۹. وظیفه‌ی شیعه در ایام غیبت: «فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ مِنْكُمْ مَا يَقْرُبُ بِهِ مِنْ مَحَبَّتِنَا وَ لِيَتَجَنَّبَ مَا يُدْنِيهِ مِنْ كِرَاهَتِنَا وَ سَخَطِنَا». (۱۶۷) پس هر یک از شما باید کاری را انجام دهد که وی را به دوستی ما نزدیک می‌کند و از کاری که به ناراحتی و نارضایتی ما می‌انجامد، دوری کند. ۱۰. فضیلت نماز: «فَمَا أَرْغَمَ أَنْفُ الشَّيْطَانِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنَ الصَّلَاةِ» (۱۶۸) هیچ عملی برتر از نماز، بینی شیطان را به خاک نمی‌ساید. ۱۱. فضیلت سجده‌ی شکر: «سَجْدَةُ الشُّكْرِ مِنْ أَلْزَمِ السُّنَنِ وَ أَوْجِبَهَا» (۱۶۹) سجده‌ی شکر از لازم‌ترین و واجب‌ترین سنت‌های دینی است. ۱۲. سرانجام سوء استفاده از اموال آن حضرت: «وَ مَنْ أَكَلَ مِنْ أَمْوَالِنَا شَيْئًا فَإِنَّمَا يَأْكُلُ فِي بَطْنِهِ نَارًا وَ سَيَصِلُ لِي سَعِيرًا» (۱۷۰) هر که چیزی از اموال ما به ناحق بخورد، به راستی که آتش خورده است؛ به زودی در جهنم افکنده خواهد شد. خدایا! معرفت کتاب، دین و ولایت را به ما ارزانی دار و با توفیق پیروی از آنان، بر ما منت گذار. آمین!

اکنون می‌دانیم

امام زمان علیه السلام در عصر غیبت رهنمودها و پیام‌های فراوانی داشته است. برخی از آنها عبارت است از: ۱. آفرینش بیهوده نیست. ۲. زمین از حجت الهی خالی نمی‌ماند. ۳. حق فقط نزد امام معصوم علیه السلام است. ۴. امام در غیبت مثل خورشید پس ابر است. ۵. به سبب امام غایب است که خداوند بلا را از خاندان و شیعیان آن حضرت دور می‌کند. ۶. برای کسب معارف دینی، راهی جز سر سپاری به آستان اهل بیت علیهم السلام نیست. ۷. طالب هدایت، هدایت می‌شود. ۸. دوری از امام زمان علیه السلام نتیجه سوء رفتار ماست. ۹. رفتار ما باید آن گونه باشد که قلب مبارک حضرت مهدی علیه السلام را شاد کند. ۱۰. برای خشم

شیطان به نماز رو بیاوریم. ۱۱. از مهم‌ترین مستحبات سجده‌ی شکر است. ۱۲. خوردن سهم امام عصر علیه السلام به ناحق، مثل خوردن آتش است.

پرسش‌های درس هجدهم

۱. تویع یعنی چه؟ ۲. چه تویعاتی از امام زمان علیه السلام شنیده‌اید؟ ۳. یکی از سفارش‌های امام زمان علیه السلام را در تویعاتشان بنویسید.

پاورقی‌ها

(۱) اسرا(۱۷) ۱۷. ۲) اسرا(۱۷) ۱۷. ۳) کافی (کلینی) ۱: ۳۷۷ کتاب الحجّه، باب من مات و لیس له امام، ح ۳؛ کمال الدین (شیخ صدوق): ۴۱۱ - ۴۱۰، باب ۳۹ ح ۱۵. ۴) مسند (احمد بن حنبل) ۲: ۷۳؛ صحیح (بخاری) ۵: ۱۳؛ صحیح (مسلم) رقم ۱۸۴۹. ۵) عیون اخبار الرضا (شیخ صدوق) ۲: ۱۳۴، باب ۳۷، ح ۴. این حدیث به حدیث سلسله الذهب مشهور است. ۶) انبیا (۲۱): ۱۰۵. ۷) برای نمونه از آثار دانشمندان سنی، رک. عَقْدُ الدُّرَر (سَلْمَى شافعی): ۲۱۷. ۸) رک. نجات بخشی در ادیان (محمد تقی راشد محصل). ۹) این کتاب با نام: «سیمای حضرت مهدی علیه السلام در قرآن» به فارسی ترجمه شده است. ۱۰) رک. معجم احادیث الامام المهدي (علی کورانی)، جلد پنجم. ۱۱) قصص (۲۸): ۵. ۱۲) از علمای سنی: شواهد التنزیل (حاکم حسکانی) ۱: ۴۳۱ ح ۵۹۰؛ و از شیعه: معانی الاخبار (شیخ صدوق): ۷۹، ح ۱. ۱۳) انفال (۹): ۳۹. ۱۴) کافی ۸: ۲۰۱، ح ۲۴۳. ۱۵) ینابیع المودّه (قندوزی): ۴۲۳. ۱۶) بحار الانوار (علامه مجلسی) ۵۱: ۸۱. ۱۷) مانند: - الملاحم حسین بن سعید اهوازی از اصحاب امام سجاد علیه السلام - الغیبه، ابواسحاق انماطی از اصحاب حضرت باقر علیه السلام - الغیبه، ابوالحسن طائی از اصحاب امام کاظم علیه السلام - دلائل خروج القائم علیه السلام، حسن بن محمد صفّار از اصحاب امام رضا علیه السلام؛ - اثبات الغیبه، فضل بن شاذان از اصحاب امام جواد و امام هادی علیهما السلام و بسیاری دیگر که متاسفانه هیچ یک به عصر حاضر نرسیده است. ۱۸) رک. الامام المهدي فی مسند احمد بن حنبل (جلالی). ۱۹) تألیف آیت‌الله صافی گلپایگانی، مؤلف محترم این کتاب را به امر آیت‌الله العظمی بروجردی قدس سره تألیف کرده است. ۲۰) رک. مرجع مهدویت. ۲۱) البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان (علامه متقی هندی): ۱۷۰، ح ۲. ۲۲) سنن ابی داود، کتاب المهدي، ح ۴۲۸۲ - سنن ترمذی، باب ما جاء فی المهدي، ح ۲۲۳۱. ۲۳) هود(۱۱): ۸۶. ۲۴) در روایات بسیاری، ما را از نام بردن آن حضرت در ایام غیبت باز داشته‌اند، لذا برخی نویسندگان این نام را بصورت مقطّع نوشته، به جای آن از القاب آن حضرت استفاده می‌کنند. فتاوی مراجع در این زمینه بین حرمت و جواز در نوسان است. ۲۵) منتخب الاثر: ۵۰۶، ح ۳. در ضمن درباره‌ی القاب و نام‌های آن حضرت می‌توان به کتاب «نام محبوب» نوشته‌ی سید حسین حسینی مراجعه کرد. ۲۶) لقبی که با (اب) یا (ام) آغاز شود کنیه می‌نامند. مثل: ابو عبدالله، امّ سلمه، کنیه نهادن برای فرزندان، از سنت‌های عربی است. ۲۷) در کتاب منتخب الاثر، صد و و چهل و شش حدیث در این زمینه نقل شده است. ۲۸) در کتاب منتخب الاثر، صد و چهل و هشت حدیث در این زمینه نقل شده است. ۲۹) نجم ثاقب، باب اول، ص ۱۷ (انتشارات مسجد جمکران) ۳۰) نام مشهور این بزرگوار در ادبیات مسیحی، پطرس مقدّس (saint eter) است. ۳۱) رک. بحار الانوار ۵۱: ۶-۱۰، ح ۱۲. تفصیل این ماجرا در کتاب «آخرین سفیر» سید جمال الدین حجازی آمده است. ۳۲) نجم ثاقب، انتشارات مسجد جمکران، باب اول، ص ۱۷. ۳۳) مدفن امام هادی علیه السلام، امام عسکری علیه السلام، حضرت نرجس و حضرت حکیمه علیهما السلام، در کنار یکدیگر در سامرا، زیر یک ضریح قرار دارد که زمانی منزل مسکونی امام هادی علیه السلام بوده و امروزه زیارتگاه مسلمانان است. ۳۴) اسرا(۱۷): ۸۲. ۳۵) کمال الدین (شیخ صدوق) باب ۴۲. ۳۶) شواهد النبوه (عبد الرحمان جامی). ۳۷) قصص (۲۸): ۵ (و ما می‌خواهیم که بر ضعیف نگه داشتگان

در زمین منت نهاده، آنها را به پیشوایی رسانیم و وارث حکومت و امکانات گذشتگان گردانیم.» این آیه نیز در شأن حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد. (۳۸) کمال الدین: ۴۳۴ و ۴۳۳. (۳۹) کمال الدین: ۴۳۴، ح ۱۵. (۴۰) اثبات الهداه (شیخ حرّ عاملی): ۷: ۲۰. (۴۱) الغیبه (شیخ طوسی): (۱۴۸. ۴۲) نساء (۴): ۵۹. (۴۳) مریم (۱۹): ۳۰. (۴۴) زیرا بر بدن مطهر امام معصوم علیه السلام، جز معصوم علیه السلام نباید نماز بخواند. (۴۵) کمال الدین: ۴۷۵، ح ۲۵. (۴۶) واقعه (۵۶): ۱۱ - ۱۰. (۴۷) زیارت جامعه: موالی لا اُحصى ثناء کم و لا اُبْلغ من المدح کُنْهکم و من الوصفِ قَدْرکم. (۴۸) احزاب (۳۳): ۳۳. (۴۹) مفاتیح الجنان: زیارت آل یس. (۵۰) مفاتیح الجنان: زیارت آل یس. (۵۱) بحار الانوار: ۵۳: ۸، به نقل از امام صادق علیه السلام. (۵۲) منتخب الاثر فصل ۷ باب ۸. (۵۳) بحار الانوار: ۵۱: ۱۴۸، ح ۲۲. (۵۴) کافی: ۱: ۲۲۰. (۵۵) بحار الانوار: ۵۳ / ۱۷۵: ح ۷. (۵۶) کافی: ۱ / ۲۰۰: ح ۱ از حضرت رضا علیه السلام. (۵۷) بحار الانوار: ۵۳ / ۱۷۵: ح ۷. (۵۸) کمال الدین: باب ۱ تا باب ۷. (۵۹) منتخب الاثر: ۲۸۴ - ۲۸۵، ح ۲. (۶۰) کمال الدین: ۳۲۲، ح ۳. (۶۱) مفاتیح الجنان، دعای عصر غیبت. (۶۲) عنکبوت (۲۹): ۱۴. (۶۳) کمال الدین: ۳۲۲، ح ۴ و ۵: ۵۲۴، ح ۵. (۶۴) کمال الدین: ۵۲۳، ح به نقل از امام صادق علیه السلام. (۶۵) در سوره‌ی کهف آیه‌ی ۶۰ تا ۸۲ داستان ملاقات حضرت موسی و حضرت خضر علیهما السلام (عبد صالح) نقل شده است. (۶۶) کمال الدین: ۳۵۷ ح ۵۳. (۶۷) این مطلب را اهل تسنن نیز نقل کرده‌اند: عقد الدرر (سلمی شافعی): ۴۱ و ۴۲ به نقل از امام باقر و امام حسین علیهما السلام. (۶۸) منتخب الاثر: ۲۸۵ و ۲۸۴، ح ۲. این ویژگی آن حضرت، به حضرت ادریس و حضرت یونس علیهما السلام شباهت دارد. (۶۹) بقره (۲): ۵. (۷۰) الغیبه (نعمانی): ۱۴۹ و ۱۵۰ ح ۶ و ۷ از امام باقر علیه السلام در احادیث به جز نامنی جانی، حکمت‌های دیگری نیز به عنوان علت غیبت امام زمان علیه السلام ذکر شده است. (۷۱) الغیبه (نعمانی): ۱۷۰ ح ۲. در مصادر سنی نیز این روایت با عبارتی مشابه آمده است: عقد الدرر (مقدّسی شافعی): ۱۳۳ و ۱۳۴. (۷۲) برخی از دانشمندان شیعه، از آن جهت که غیبت صغری را آغاز تولّد به حساب آورده‌اند، طول آن را ۷۴ سال دانسته‌اند. (۷۳) در لفظ «عمرو» واوی است که خوانده نمی‌شود، لذا «عمرو»، «عمری» تلفظ می‌گردد. (۷۴) در درس پنجم، این مطلب بیان گردید. (۷۵) برای آشنایی بیشتر با این اصطلاح به درس هجدهم مراجعه کنید. (۷۶) الاحتجاج (طبرسی): ۲: ۱۹۳. (۷۷) کمال الدین: ۴۸۴، ح ۴ در پاسخ سؤالات اسحاق بن یعقوب. (۷۸) این تعبیر درباره‌ی حضرت مهدی علیه السلام از رسول اکرم صلی الله علیه و آله می‌باشد. کمال الدین: ۲۵۳، ح ۳. (۷۹) محدّث بزرگوار، حاجی نوری، در باب هفتم کتاب «نجم ثاقب» صد واقعه در این زمینه نقل کرده است که از آن میان، حکایات زیر، از شهرت بیشتری برخوردار می‌باشند: حکایت ۵- تشریف مرحوم اسماعیل بن حسن هرقلی (قرن ۷) و شفای بیماری او حکایت ۳۱- تشریف تاجر متدین، مرحوم حاج علی بغدادی م بعد از ۱۳۰۲ (مفاتیح الجنان، ذیل زیارت کاظمین علیهما السلام) حکایت ۴۱- تشریف و شفای دلاک شیعه شهر حله، مرحوم ابوراجح که به دست دشمنان اهل بیت علیهم السلام شدیداً شکنجه شده بود. حکایت ۴۹- تشریف شیعه‌ی با اخلاص بحرینی، مرحوم محمد بن عیسی و نجات او و دیگر شیعیان از شرّ وزیر ناصبی. حکایت ۶۳- تشریف فقیه بزرگوار مرحوم مقدس اردبیل م ۹۹۳ و پرسش سؤالات خویش از آن حضرت. حکایت ۷۰- تشریف عالم متقی، مرحوم سید احمد رشتی ۱۲۸۰ (مفاتیح الجنان، ذیل زیارت جامعه کبیره) حکایت ۷۱- تشریف جوانی سنّی به نام یاقوت سمنان (قرن ۱۳) که به دست آن حضرت هدایت یافت. (۸۰) اعراف / ۷۱. (۸۱) روزگار رهایی ج ۱ ص ۳۵۳ (۸۲) کمال الدین و تمام النعمه، ص ۳۷۷ (۸۳) بحار الانوار: ج ۵۲ ص ۱۲۲ (۸۴) اعراف / ۷۱. (۸۵) البرهان ج ۱ ص ۵۶۴ (ح ۴) (۸۶) توبه (۹): ۱۱۹. (۸۷) برای نمونه، رک. مکیال المکارم (میرزا محمد تقی موسوی اصفهانی) جلد ۲، فصل ۸؛ و نیز: پیوند معنوی با ساحت مقدس مهدوی (صدر الاسلام همدانی). (۸۸) شوری (۴۲): ۲۳: «قُلْ لَا- أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» (۸۹) رک. تحف العقول (ابن شعبه): ۳۱۳. (۹۰) کمال الدین: ۴۸۵، ح ۴. (۹۱) کافی ۲ / ۶۱۸ ح ۴. (۹۲) کافی ۴ / ۳۱۴ ح ۲. (۹۳) تهذیب ۶ / ۱۱۰. (۹۴) آل عمران (۳): ۲۰۰. (۹۵) تفسیر برهان (سید هاشم بحرانی) ۱: ۳۳۴، ح ۲ و ۳ و ۱۲. (۹۶) آل عمران (۳): ۲۰۰. (۹۷) لقمان (۳۱): ۱۴. (۹۸) امالی صدوق: ۱۴. (۹۹) کافی ۱: ۲۰۰، ح ۱. (۱۰۰) مفاتیح الجنان زیارت جامعه کبیره (امام هادی علیه السلام). (۱۰۱) بحار الانوار ۱۰: ۲۱۶، ح ۱۷. ابوحنیفه

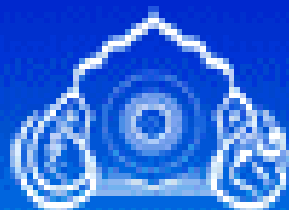
پس از شنیدن سخن امام صادق علیه السلام عرض کرد: آیا برای خدا شریک قرار می‌دهید؟ (صاحب نعمت خداست؛ چرا پیامبر را هم اضافه کردید؟) امام علیه السلام در پاسخ ابوحنیفه به آیاتی از قرآن استناد فرمود که پیامبر صلی الله علیه وآله را بعد از خدا ولی نعمت مؤمنان، معرفی می‌فرماید: «أغناهم الله ورسوله من فضله: خدا و پیامبرش مؤمنان را از فضل خدا توانگر ساختند.» توبه (۹): ۷۴. ۱۰۲ (مفاتیح الجنان، اواخر دعای ندبه ۱۰۳) (قمر: ۱ و ۶. ۱۰۴) در حدیثی آن ساعت را خروج حضرت مهدی علیه السلام دانسته که مردم را به آئینی فرا می‌خواند که آن را منکر و ناشناخته می‌دانند و باور نمی‌کنند که آئین اسلام باشد. (۱۰۵) کمال الدین، ص ۳۲۸، ح (۷. ۱۰۶) کمال الدین، ص (۶۴۹) ۱۰۷) بداء یعنی: تغییر یافتن تقدیرات مشروط و غیر حتمی. (۱۰۸) آل عمران (۳): ۸۳. ۱۰۹) این مطلب در درس دوم بیان شد. (۱۱۰) ظهور آن حضرت از نظر نامعلوم بودن وقت آن، شبیه به قیامت است. رک. تفسیر نورالثقلین، جلد دوم، ذیل اعراف (۷): ۱۸۷. ۱۱۱) کمال الدین: ۴۸۴. ح (۴. ۱۱۲) تفسیر عیاشی: ۲، ۱۵۴ ح (۴۹. ۱۱۳) بحارالانوار: ۵۲ / ۳۰۷ ح (۸۱. ۱۱۴) رک. روایات ذیل سوره بقره (۲): ۱۴۸. ۱۱۵) رک. روایات ذیل سوره شعراء (۲۶): ۴. ۱۱۶) منتخب الاثر فصل ۷، باب ۸. ۱۱۷) کمال الدین: ۳۷۸، ح ۲ (امام جواد علیه السلام). ۱۱۸) کامل الزیارات: ۳۰، ح ۱۱ (امام باقر یا صادق علیهما السلام) ۱۱۹) بحارالانوار ۳۱۲: ۵۲، ح ۵ (رسول اکرم صلی الله علیه وآله)، بحارالانوار ۳۸۸: ۵۲، ح ۲۰۶، ۳۲۷، ح ۴۳ (امام باقر علیه السلام)، ۳۲۴، ح ۳۶ (امام صادق علیه السلام). ۱۲۰) بحارالانوار ۵۲: ۳۵۶، ح ۱۱۹ (امام صادق علیه السلام). ۱۲۱) بحارالانوار ۵۱: ۵۹، ح ۵۶ (امام صادق علیه السلام)، ۲۱۸، ح ۶ (امام باقر علیه السلام). ۱۲۲) تفسیر اهل بیت علیهم السلام از آیهی ۸۳ آل عمران که در صدر این درس نقل شد. ۱۲۳) بحارالانوار ۵۲: ۳۶۱، ح ۱۲۹ (امام صادق علیه السلام) ۱۲۴) بحارالانوار ۵۲: ۳۷۳، ح ۱۶۷ (امام صادق علیه السلام). ۱۲۵) حدید (۵۷): ۱۷. ۱۲۶) نور (۲۴): ۵۵. ۱۲۷) آیهی سوم سورهی مائده (آیهی اکمال دین) که در روز غدیر نازل شده، بیانگر این حقیقت است که «اسلام مورد رضایت» اسلام همراه با اعتقاد به ولایت و غدیر، یعنی همان تشیع است. زیرا خداوند متعال فرموده است: «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا.» ۱۲۸) توبه (۹): ۳۳، صف (۶۱): ۹ و فتح (۴۸): ۲۸ با اندکی اختلاف. ۱۲۹) بحار ۵۲: ۳۷۶، ح ۱۷۷ (امام صادق علیه السلام). ۱۳۰) الارشاد: ۳۶۴، بحار ۵۲: ۳۵۲، ح ۱۰۸. ۱۳۱) کافی ۱: ۳۹۷، ح ۱. ۱۳۲) حج (۲۲): ۴۱. ۱۳۳) مائده (۵): ۵۴. ۱۳۴) بحارالانوار ۵۲: ۳۲۳، ح ۳۳ (از امام سجاده علیه السلام) ۱۳۵) کمال الدین ۲: ۶۵۴، ح ۲ (امام صادق علیه السلام) ۱۳۶) الغیبه (نعمانی): ۲۴۵، ح ۴۶. ۱۳۷) مفاتیح الجنان: دعای عهد. ۱۳۸) بحارالانوار ۵۲: ۳۰۸، ح ۸۲. ۱۳۹) بحارالانوار ۵۲: ۳۸۶، ح ۲۰۲. ۱۴۰) الغیبه (شیخ طوسی): ۴۷۶، ح ۵۰۱. ۱۴۱) کمال الدین ۲: ۶۷۳، ح ۲۶. ۱۴۲) بحارالانوار ۵۲: ۳۰۸، ح ۸۲. روشن است که تخریب شهرهایی مورد نظر است که مرکز کفر و پلیدی‌اند. ۱۴۳) در روایات بسیاری یاران آن حضرت اینگونه وصف شده‌اند: «رجال عرفوا الله حق معرفته» کشف الغمّه (اربلی): ۳: ۲۶۸ از امیرالمؤمنین. علیه السلام ۱۴۴) بحارالانوار ۵۲: ۳۰۸، ح ۸۲ (امام صادق علیه السلام). ۱۴۵) کافی ۱: ۴۲۹، ح ۸۳ از حضرت باقر علیه السلام در تفسیر آیهی ۱۶۷ سورهی اعراف: علیه السلام و یحل لهم الطیبات و یحرم علیهم الخبائث. ۱۴۶) دلائل الامامه (طبری) صغیر: ۳۱۰. ۱۴۷) بحارالانوار ۵۲: ۳۰۸، ح ۸۲. ۱۴۸) الغیبه (نعمانی): ۲۰۰، ح ۱۶. ۱۴۹) مفاتیح الجنان: دعای صبح جمعه. ۱۵۰) نمل / ۸۲ و ۸۳. ۱۵۱) الايقاظ من الهجعه فی البرهان علی الرجعه، باب دوم. ۱۵۲) بحارالانوار: ۵۳ / ۱۳۶ (نقل از «مسائل السرویه» شیخ مفید). ۱۵۳) بحارالانوار: ۵۳ / ۱۳۸ (نقل از رساله‌ای که سید مرتضی در پاسخ مردم ری نوشته است). ۱۵۴) بحارالانوار: ۵۳ / ۱۳۸. ۱۵۵) ظهور حضرت ولی عصر و قیام جهانی آن حضرت مورد اتفاق همه فرق اسلامی بوده، و در بسیاری از کتب حدیثی، تاریخی و کلامی دانشمندان مسلمان بر صحت این عقیده تصریح شده است. برای آشنائی با نظریات و اعترافات شخصیت‌های اسلامی در این زمینه به کتاب فارسی «دانشمندان عامه و مهدی موعود» (نگارش آقای دوانی) و کتاب عربی «منتخب الاثر فی الامام الثانی عشر» (تألیف حضرت آیه الله صافی) و دیگر کتب مربوط رجوع شود. ۱۵۶) حشر (۵۹): ۷. ۱۵۷) مجموعه‌ی توقیعات، سخنان، ادعیه و همه‌ی احادیث منسوب به آن حضرت، در کتاب‌هایی گردآوری شده است که از مشهورترین

آنها «کلمه الامام المهدي» (مرحوم سید حسن شیرازی) است. ۱۵۸) دعا‌های متعددی همچون: دعای افتتاح، زیارت آل یس، دعای عصر غیبت در توقیعات امام زمان علیه السلام آمده است. مراجعه کنید به صحیفه المهدیه (حسن مجتهدی) و ربیع الانام (عبدالحسین طالعی). ۱۵۹) بحار الانوار ۵۳: ۱۹۴، ح ۲۱: پاسخ به احمد بن اسحاق قمی در ردّ ادّعی امامت جعفر کذاب. ۱۶۰) کمال الدین ۲: ۵۱۱ (باب ۴۵)، خطاب به نایب اول و دوم در ردّ ادّعی جعفر کذاب. ۱۶۱) همان مدرک. ۱۶۲) کمال الدین ۲: ۴۸۵ (باب ۴۵) ح ۴، پاسخ به سؤالات اسحاق بن یعقوب. ۱۶۳) کمال الدین ۲: ۴۴۱ (باب ۴۳)، ح ۱۲، خطاب به ابونصر طریف. ۱۶۴) کلمه الامام المهدي علیه السلام، در تشریف مرحوم آیه الله میرزا مهدی اصفهانی قدس سره ۱۶۵) کمال الدین ۲: ۵۰۹، ح ۳۸، خطاب به فردی که طالب نشانه‌ای درباره‌ی آن حضرت بود. ۱۶۶) بحار الانوار ۵۳: ۱۷۷، ح ۸، توقیع دوم شیخ مفید قدس سره در سال ۴۱۲ (هق). ۱۶۷) بحار الانوار ۵۳: ۱۷۶، ح ۷، توقیع دوم شیخ مفید قدس سره در سال ۴۱۰ (هق). ۱۶۸) کمال الدین ۲: ۵۲۰، ح ۴۹، پاسخ به پرسش‌های محمد بن جعفر اسدی. ۱۶۹) بحار الانوار ۵۳: ۱۶۱، ح ۳، پاسخ به پرسش‌های محمد بن عبدالله حمیری در سال ۳۰۷ (هق). ۱۷۰) کمال الدین ۲: ۵۲۰، ح ۴۹، پاسخ به پرسش‌های محمد بن جعفر اسدی.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیت های گسترده مرکز: الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات

شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) طراحی سیستم‌های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و... (ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه‌های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... (ط) برگزاری همایش‌ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه‌ی برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه عموم و دوره‌های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج‌رمضان و چهارراه و فائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده‌ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح‌های توسعه‌ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۱۹۷۳-۳۰۴۵ و شماره حساب شبا: ۵۳-۵۳۰۹۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۹۰ IR به نام مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

